

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА

Збірник матеріалів
Всеукраїнського круглого столу
(м. Київ, 14 листопада 2022 р.)

ISBN 978-617-95280-9-5
ISSN 2786-619X

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

Рубрика
**НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

— 00 —

Випуск 4(5)

**ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У
ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ,
МЕТОДИКА, ПРАКТИКА**

**Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу
(м. Київ, 14 листопада 2022 р.)**

**Київ
Інститут професійної освіти НАПН України
2022**

УДК 377.014.6:37.091.26
I 66

Рекомендовано Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України
(протокол №12 від 26 грудня 2022 року)

Редакційна колегія:

Лапа О.В. – канд. пед. наук, завідувач лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України.

Пащенко Т. М. – канд. пед. наук, старший дослідник, старший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України.

Остапенко А.В. – доктор філософії в галузі освіти, молодший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України.

Рецензенти:

Герлянд Т.М. – докт. пед. наук, завідувач лабораторії технологій професійного навчання Інституту професійної освіти НАПН України.

Кручек В.А. – докт. пед. наук, доцент, завідувач лабораторії дистанційного навчання Інституту професійної освіти НАПН України.

I-66 Оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: теорія, методика, практика. Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу (м. Київ, 14 листопада 2022 р.) / Інститут професійної освіти НАПН України / ред. кол.: Лапа О.В., Пащенко Т.М. та ін. 2022. 113 с.

ISBN 978-617-95280-9-5
ISSN 2786-619X

У збірнику матеріалів круглого столу висвітлено сучасні практики забезпечення якості фахової передвищої освіти в контексті євроінтеграції, теоретичні і практичні аспекти компетентісно орієнтованої підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти, проєктування інформаційно-освітнього середовища, особливості професійного розвитку педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти, навчально-методичне забезпечення професійної підготовки фахових молодших бакалаврів.

Збірник адресований науковцям, докторантам, аспірантам, педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної) та передвищої освіти, структурних навчальних підрозділів підприємств.

Матеріали, що включені до збірника, подані в авторській редакції.

ISBN 978-617-95280-9-5
ISSN 2786-619X
DOI <https://doi.org/10.32835/2786-619X/2022/4.5>

© Інститут професійної освіти НАПН України, 2022

ЗМІСТ

ДИПЛОМНЕ ПРОЄКТУВАННЯ ЯК ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ПРОГРАМІСТІВ (<i>Наталія Апенько, Олександр Ямковий</i>)	6
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПІД ЧАС ЕКСТРЕНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Тетяна Бикова, Зоя Турянця</i>)	10
ОСОБЛИВОСТІ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У ПЕРІОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (<i>Антоніна Богінська, Оксана Волошина, Віра Максимчук</i>)	14
МАТЕМАТИКО-СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ (<i>Ірина Борак</i>)	17
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Олена Брезіцька</i>)	20
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Ірина Брянська, Дарина Дідик</i>)	23
ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Наталія Ваніна</i>)	26
ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕСТУВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНЖЕНЕРНА ТА КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА» (<i>Катерина Власенко</i>)	29
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (<i>Сергій Герасимчук, Микола Кононко</i>)	32
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ (<i>Людмила Гурська</i>)	35
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Наталія Донець, Леся Кравчук</i>)	38
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ (<i>Наталія Іщенко, Лілія Скрипник</i>)	41
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Ольга Левчук</i>)	44
ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ – ЦЕ БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ (<i>Оксана Луса</i>)	46
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА (<i>Віктор Локшин</i>)	49

ЗМІННИ У МОДЕЛЮВАННІ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Ольга Михайленко, Павло Правдивцев</i>)	51
ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД ОБ'ЄКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ (<i>Ірина Мося</i>)	54
МЕТОДОЛОГІЯ МЕТРИЧНОГО ВИМІРЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (<i>Сергій Охременко</i>)	58
МЕТОДОЛОГІЯ МЕТРИЧНОГО ВИМІРЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЦІННІСНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ (<i>Сергій Охременко</i>)	61
WEB-КВЕСТ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ (<i>Тетяна Пащенко</i>)	64
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА (<i>Оксана Петренко</i>)	68
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ (<i>Галина Присяжнюк</i>)	71
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА (<i>Саят Самарханов</i>)	74
ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ МЕРЕЖЕВОЇ АКАДЕМІЇ CISCO ЯК ІНТЕГРОВАНА ЧАСТИНА ФАХОВИХ ПРЕДМЕТІВ ІТ (<i>Олександр Сергієнко</i>)	77
ТЕСТУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ФАХОВИХ ДЖЕРЕЛАХ (<i>Ірина Слинько, Вікторія Сливко</i>)	80
ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ (<i>Сергій Солодкий</i>)	83
МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ З МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (<i>Людмила Терещенко</i>)	87
ПРОБЛЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧИХ РОБІТ (<i>Роман Ткаченко, Людмила Ткаченко</i>)	90
ЧИТАЦЬКІ ІНТЕРЕСИ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖА (<i>Раушан Тортбаєва</i>)	93
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ (<i>Назерке Тулесова</i>)	96
СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ (<i>Алла Тупота</i>)	98
ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (<i>Юлія Швидун</i>)	100

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЕТЕНТІСНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ-ФІНАНСИСТІВ (<i>Тетяна Ямкова</i>)	103
ПРОВІДНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВ У КОЛЕДЖАХ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ (<i>Любов Ярош</i>)	106

ДИПЛОМНЕ ПРОЄКТУВАННЯ ЯК ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ПРОГРАМІСТІВ

Наталія Апенько

голова циклової комісії інженерії програмного забезпечення ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету, кандидат технічних наук

Олександр Ямковий

заступник директора з навчально-виробничої роботи ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету, кандидат педагогічних наук

Анотація. Розглянуто дипломне проектування у якості завершальний етап навчання і підсумкова форма контролю навчання фахівців-програмістів. Під час виконання дипломного проекту майбутні програмісти проходять весь шлях життєвого циклу розробки програмного забезпечення відповідно до своєї кваліфікації. Це забезпечує глибоку й систематичну перевірку підготовленості студентів до професійної діяльності.

Ключові слова: дипломне проектування, майбутні фахівці-програмісти, оцінювання якості підготовки, фахова перед вища освіта.

Abstract. Diploma design is considered as the final stage of training and the final form of monitoring the training of programmer specialists. During the diploma project, future programmers go through the entire life cycle of software development according to their qualifications. This ensures a deep and systematic examination of students' readiness for professional activity.

Key words: diploma design, future programmer specialists, evaluation of the quality of training, professional pre-higher education.

Реалізація концепції модернізації фахової передвищої освіти в Україні передбачає розробку та впровадження державних стандартів професійної освіти, які ґрунтуються на компетентнісному підході. Відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за освітньо-професійним ступенем фаховий молодший бакалавр з галузі знань 12 Інформаційні технології, спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.09.2021 р. № 1006 студент повинен представити та публічно захистити кваліфікаційну роботу.

В «Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України

№ 94 від 13.07.2020 р. поняття кваліфікаційна робота визначається як форма атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття рівня фахової передвищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів фахової передвищої освіти та Національної рамки кваліфікацій. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу або дипломний проект. Виконання кваліфікаційної роботи студентами-програмістами передбачає розв'язання типової задачі інженерії програмного забезпечення, що характеризуються певною невизначеністю умов, зі застосуванням теорій та методів інформаційних технологій.

Відзначимо, що специфіка навчання студентів зі спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення полягає в вивченні міжнародних стандартів життєвого циклу спираючись на ISO/IEC 12207 Systems and software engineering – Software lifecycle processes – стандарт ISO, що описує процеси життєвого циклу програмного забезпечення та багато інших стандартів відповідно до спеціальності.

Коротко розглянемо структуру та зміст написання дипломного проекту на здобуття освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр зі спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення (ОПП «Розробка програмного забезпечення») здобувачами освіти у ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету».

Дипломний проект поділений на чотири частини. В першій частині «Аналіз предметної галузі» студент має проаналізувати існуючу ситуацію в науковому, організаційному, технічному і програмному забезпеченні обраної предметної галузі, провести аналіз літературних джерел і сформулювати список наукових, організаційних, практичних задач, які необхідно виконати в ході дипломного проектування. Необхідно розгорнуто сформулювати функціональні, системні, програмні вимоги до програмного проекту.

У другому розділі «Опис прийнятих проектних рішень» необхідно розробити загальну структуру програми, подати об'єктну модель розробленої системи, структуру таблиць бази даних, ключові методи та алгоритми, описати формати даних, які зберігаються поза базою даних, і таке інше. Також розробити та описати UML-діаграми, блок-схеми алгоритмів, методи проектування та кодування проекту.

У третьому розділі «Тестування проекту та керівництво користувача» студент повинен розробити план, сценарії тестування, а також провести тестування, розробити звіт про помилки, за потреби проаналізувати автоматизоване тестування, описати користувацький інтерфейс програмної

системи, технічні і технологічні характеристики системи, порядок і правила її експлуатації.

У четвертому розділі «Охорона праці» треба навести розрахунки з безпеки життєдіяльності при роботі з комп'ютером.

У процесі дипломного проектування студент має продемонструвати свою практичну й теоретичну підготовленість до виконання завдань професійної діяльності техника-програміста, установлену державним освітнім стандартом. Оскільки професійна діяльність програміста неможлива без творчості, студент має відобразити в проекті новизну прийнятого ним рішення.

Оцінювання якості підготовки майбутнього фахівця-програміста потрібно здійснювати за такими критеріями та показниками:

- повнота – здатність виділити всі ознаки поняття та їх зв'язки один з одним;
- оперативність – здатність застосувати наявні знання в варіативних ситуаціях;
- глибина – здатність виділити кількість істотних ознак того чи іншого поняття в їх взаємозв'язку;
- гнучкість – здатність самостійно застосувати або сконструювати кілька способів вирішення одного й того ж завдання або розробити нестандартний підхід до розв'язання подібних завдань;
- конкретність і узагальненість – здатність виділити узагальнені знання, підводити конкретні завдання під узагальнені;
- згорнутість і розгорнення – здатність викладати свої знання компактно, вміння розгорнути свої знання в ряд послідовних кроків;
- систематичність – уміння визначити ієрархію понять у їх послідовності, взаємозв'язку;
- усвідомленість – уміння перегрупувати й перетворити матеріал, творчо застосувати опис явищ, законів тощо.

Дипломне проектування як завершальний етап навчання і підсумкова форма контролю забезпечує глибоку й систематичну перевірку підготовленості студентів до професійної діяльності. Якщо охарактеризувати написання дипломного проекту, то можна зробити висновок, що майбутні програмісти проходять весь шлях життєвого циклу розробки програмного забезпечення відповідно до своєї кваліфікації.

Отже, дипломний проект як підсумкова кваліфікаційна робота дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачами фахової передвищої освіти за спеціальністю 121 Інженерія програмного забезпечення теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю.

Список використаних джерел:

Стандарт фахової передвищої освіти за освітньо-професійним ступенем фаховий молодший бакалавр з галузі знань 12 Інформаційні технології, спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення. Доступно: <https://mon.gov.ua/app/media/2021/09/21>.

Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти. Доступно: <https://ips.ligazakon.net/document/ТМ067816>.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПІД ЧАС ЕКСТРЕНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Тетяна Бикова

викладач ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка», доктор філософії

Зоя Туряниця

викладач ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка», кандидат педагогічних наук

Анотація. Мультиінструментальність технологій дистанційного навчання дозволяє забезпечувати якість надання освітніх послуг викладачами закладів фахової передвищої освіти шляхом використання доступних засобів навчання інноваційних технологій. Під час екстреного дистанційного навчання особливо ефективними є засоби тестового контролю, які за умови валідності тестових завдань, відповідають критеріям якості визначення рівнів навчальних досягнень студентів та дозволяє отримати об'єктивні, надійні результати перевірки успішності навчання.

Ключові слова: тестове оцінювання, якість підготовки майбутніх фахівців, технології дистанційного навчання, екстрене дистанційне навчання, фахова перед вища освіта.

Abstract. The multi-instrumental nature of distance learning technologies allows to ensure the quality of the provision of educational services by teachers of institutions of professional advanced education through the use of available means of teaching innovative technologies. During emergency distance learning, the means of test control are particularly effective, which, provided the test tasks are valid, meet the quality criteria for determining the levels of educational achievements of students and allow obtaining objective, reliable results of testing the success of studies.

Keywords: test evaluation, quality of training of future specialists, distance learning technologies, emergency distance learning, professional pre-higher education.

Пандемія, спричинена поширенням коронавірусу, введення воєнного стану, зумовленого військовою агресією Російської Федерації проти України,

призвели до неминучих змін в освітній галузі. На сьогодні дистанційні технології стали єдиним можливим способом здобуття освіти для більшості громадян. Задля запобігання руйнуванню освітнього процесу заклади фахової передвищої освіти змушені були перейти до організації кризового (екстреного) дистанційного навчання, сутність якого полягає у тимчасовому переході освітнього процесу в альтернативний режим навчання через кризові обставини. Зазвичай, як зазначає В. Кухаренко, підготовка закладу освіти до повноцінного дистанційного навчання триває від шести до дев'яти місяців (Кухаренко, & Бондаренко, 2020).

Натомість, розроблення навчальних матеріалів при недостатності матеріального забезпечення та обмеженням в часі, призводить до зниження якості екстреного дистанційного навчання у порівнянні з плановим.

Однак, мультиінструментальність технологій дистанційного навчання (системи дистанційного навчання, онлайн-сервіси, соціальні мережі, комунікаційні засоби, додаткові веб-ресурси), доповнених мобільними (мобільні додатки, месенджери, мобільні педагогічні програмні засоби, мультимедійний контент, доповнена реальність) (Ткачук, & Стеценко, 2018) дає можливість не знижувати якість надання освітніх послуг викладачами закладів фахової передвищої освіти шляхом використання доступних для себе та здобувачів засобів навчання згаданих технологій.

З-поміж існуючого спектру технологій та засобів, на нашу думку, під час екстреного дистанційного навчання особливої уваги заслуговують засоби тестового контролю, що, за умови валідності тестових завдань, відповідають критеріям якості при визначенні рівнів навчальних досягнень студентів та надають можливість викладачам «не інтуїтивно, а цілеспрямовано, на науковій основі... отримати об'єктивні, надійні результати перевірки успішності навчання» (Лузан, & Тітова, 2021).

З метою виявлення стану та особливостей використання тестового оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» було проведено опитування викладачів, що здійснюють підготовку здобувачів освіти за шести спеціальностями: 012 Дошкільна освіта, 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології), 014.11 Середня освіта (Фізична культура), 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології), 015.38 Професійна освіта (Транспорт). В опитуванні взяли участь 23 викладачі, 47,8 % з яких мають педагогічний стаж від 16 до 30 років, 34,8 % – 11-15 років, 13 % – 8-10 років,

4,4 % – 4-7 років.

До того ж 34,8 % опитаних зазначили, що мають досвід понад 11 років успішного використання технологій тестового контролю, 26,1 % – 9-10 років, 17,4 % – 7-8 років, а 8,7 % викладачів – почали активно використовувати тести у своїй діяльності лише два останні роки. Особливої уваги в аспекті використання цифрових тестів заслуговує той факт, що 39,1 % опитаних використовують їх в дистанційному освітньому процесі постійно, 47,8 % – періодично, і лише 13 % викладачів їх не використовують. Серед них використання тестів до кожної теми практикують 39,1 % педагогів, до кожного модуля – 60,9 %, лише семестрові тести використовують 21,7 %. Переважна більшість викладачів у своїй повсякденній роботі використовують самостійно створені тести з використанням хмарного сервісу GoogleForms. Характерним для них є прагнення створювати тестові завдання різних видів (з множинним вибором, встановлення відповідності, заповнення пропусків, відкритої форми тощо). Однак, часто виникають труднощі у складанні завдань, що спрямовані на виявлення вищих рівнів результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до таксономії Б. Блума): аналіз, синтез, оцінювання. Зазвичай, до тестів долучають завдання нижчих рівнів: запам'ятовування, розуміння, застосування.

Менш вживаними є платформи Kahoot, Quizizz, конструктор тестів Online Test Pad, конструктор інтерактивних аркушів Liveworksheets, бібліотеки онлайн тестів «На урок» та «Всеосвіта», конструктор тестів «Всеосвіта».

Зважаючи на спрямованість нашого дослідження, вартує уваги факт, що 87 % респондентів вважають технологію тестового контролю ефективною в умовах традиційного навчання, а 100 % викладачів беззаперечно зазначають факт ефективності його використання саме в умовах сьогоденного екстреного дистанційного навчання у професійно-педагогічному фаховому коледжі.

Проведене дослідження засвідчує позитивне ставлення педагогічного колективу ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського НПУ ім. О. Довженка» до тестового оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців та готовність його використання в умовах екстреного дистанційного навчання на різних етапах освітнього процесу. Наостанок доцільно зазначити про особливу актуальність врахування таких принципів дистанційного навчання у процесі створення та використання тестового контролю як навчання в зручному місці, зручному темпі та в зручний час. Ці принципи покликані забезпечувати психологічний комфорт, доступність та гнучкість освітнього процесу у складний для країни та громадян час.

Список використаних джерел:

Кухаренко, В.М., & Бондаренко, В.В. (2020). Екстрене дистанційне навчання в Україні. *Монографія*. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня».

Ткачук, Г.В., & Стеценко, Н.М. (2018). Аналіз засобів змішаного навчання у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2018. Вип. 6. Том 2. с. 173-176.

Лузан, П.Г., & Тітова, О.А. (2021). Технологія тестового контролю результатів навчання студентів електротехнічних спеціальностей. http://www.tsatu.edu.ua/vmf/wp-content/uploads/sites/17/materialy-iii_vseukr_nauk-prakt_internet-konferenciyi-15-29_04_2021.pdf#page=115

ОСОБЛИВОСТІ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У ПЕРІОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Антоніна Богінська

*голова циклової комісії суспільно-гуманітарних
дисциплін ВСП «Фаховий коледж інформаційних
технологій та землевпорядкування Національного
авіаційного університету»*

Оксана Волошина

*викладач ВСП «Фаховий коледж інформаційних
технологій та землевпорядкування Національного
авіаційного університету»*

Віра Максимчук

*викладач ВСП «Фаховий коледж інформаційних
технологій та землевпорядкування Національного
авіаційного університету»*

Анотація. В умовах дистанційного навчання у коледжі запроваджено використання платформи Гугл для проведення «Комплексного кваліфікаційного екзамену» за освітньо-професійною програмою «Діловодство». Враховуючи великий обсяг теоретичних знань, практичних навичок, а також сучасні особливі умови навчання, проведення екзамену поділяється на три етапи. Такий формат проведення комплексного кваліфікаційного екзамену дозволяє більш об'єктивно визначити рівень підготовки фахівця.

Ключові слова: атестація здобувачів, заклади фахової передвищої освіти, комплексний кваліфікаційний екзамен, етапи проведення екзамену, дистанційне навчання.

Abstract. In the conditions of distance learning, the use of the Google platform has been introduced at the college for conducting the "Comprehensive Qualification Examination" under the educational and professional program "Accounting". Taking into account the large amount of theoretical knowledge, practical skills, as well as modern special conditions of study, the examination is divided into three stages. This format of conducting a comprehensive qualification exam allows to more objectively determine the level of training of a specialist.

Keywords: attestation of applicants, institutions of vocational pre-higher education, comprehensive qualification exam, stages of the exam, distance learning.

Громадяни України вільні у виборі закладу фахової передвищої освіти, форми її здобуття, спеціальності та освітньо-професійної програми. Здобувач

фахової передвищої освіти має право самостійно визначати тривалість виконання освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти, але будь-який вид її фінансування за рахунок коштів загального фонду державного або місцевого бюджету здійснюється не довше, ніж строк навчання, визначений законом та стандартом фахової передвищої освіти. На виконання Закону України «Про фахову передвищу освіту» процес підготовки фахівців адаптується до суспільних викликів, які визначають цей процес (Закон України Про фахову передвищу освіту). Сьогодні – це військова агресія Російської Федерації та складні етапи подолання пандемії коронавірусу. Тому для будь-якого закладу освіти України нагальним є процес не тільки підготовки та проведення занять, а і підведення підсумків навчання – атестації та встановлення відповідності результатів навчання.

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ» надає освітні послуги за низкою спеціальностей. Зокрема, зупинимось на підготовці фахівців за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, освітньо-професійна програма «Діловодство». Атестація здобувачів фахової передвищої освіти полягає у встановленні відповідності результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти вимогам освітньо-професійної програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту» - це норма Закону України. Тому освітньо-професійна програма підготовки фахівців з галузі діловодства передбачає проведення комплексного державного екзамену (Постанова КМУ № 497 від 19.05.2021 року).

В умовах дистанційного навчання у коледжі запроваджено використання платформи Гугл (гугл-клас, гугл-міт, гугл форма тестового завдання).

Програмою проведення «Комплексного кваліфікаційного екзамену» за освітньо-професійною програмою «Діловодство» визначені наступні дисципліни: діловодство, спеціальні системи документування, документознавство та інформаційне забезпечення управління.

Враховуючи, що здобувачі освіти опановують великий обсяг теоретичних знань та набувають практичних навичок у процесі навчання, а також особливі умови теперішнього часу, проведення екзамену поділяється на три етапи.

Перший етап передбачає проходження здобувачем освіти гугл-форми тестового завдання із 40 закритих та відкритих тестових питань із 4-х дисциплін, які внесені до переліку кваліфікаційного екзамену. Для проходження гугл-форми тестового завдання надається обмежений час, після якого доступ до форми закривається та відповіді не приймаються.

Другий етап – визначення рівня засвоєння теоретичних знань та практичних навичок. Для цього розроблені білети кваліфікаційного екзамену.

Кожен білет містить два питання:

- теоретичне питання щодо основних норм та визначень однієї із 4-х дисциплін та рівень їх засвоєння;
- друге питання відображає рівень практичних навичок з укладання документів із різних систем документування.

Білет розподіляється на відео зустрічі, на яку запрошені всі члени кваліфікаційної комісії на чолі із головою та всі здобувачі освіти, які беруть участь у складанні кваліфікаційного екзамену. Шляхом рандомного розподілу визначаються персональні номери білетів для кожного здобувача освіти і надсилаються як окреме завдання до гугл-класу із назвою «Комплексний кваліфікаційний екзамен». На підготовку відповіді на білет також визначається конкретний час для кожного здобувача освіти – 45 хвилин. Після визначеного часу відповідь прикріплюється до гугл класу.

Третій етап – захист відповіді першого теоретичного питання білету.

Виконання практичного завдання другого питання білета всі члени кваліфікаційної комісії можуть переглядати одночасно. Теоретичне питання здобувач освіти відтворює за допомогою увімкненої камери комп'ютерного пристрою чи гаджету. Після завершення відповіді комісія може ставити додаткові питання для визначення рівня знань. Організація і проведення кваліфікаційного іспиту базуються на таких принципах: академічна доброчесність, об'єктивність, прозорість і публічність, нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь.

Підводячи підсумки, можемо дійти висновків, що такий формат проведення комплексного кваліфікаційного екзамену дозволяє більш об'єктивно визначити рівень підготовки фахівця за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

Список використаних джерел:

Закон України Про фахову передвищу освіту.

Постанова КМУ № 497 від 19.05.2021 року Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

МАТЕМАТИКО-СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Ірина Борак

*аспірант Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка,
викладач Кременецького медичного фахового коледжу імені Арсена Річинського*

Анотація. У статті розглядаються математико-статистичні методи опрацювання результатів оцінювання компетентісних досягнень здобувачів, роль ІКТ у навчальному процесі; проаналізовано результати НМТ 2022 року, наведено статистичні дані у вигляді таблиць та діаграм.

Ключові слова: *методи контролю знань, тестування, НМТ, статистика.*

Abstract. The article examines mathematical and statistical methods of processing the results of evaluating the competence achievements of applicants, the role of ICT in the educational process; the results of the NMT of 2022 are analyzed, statistical data are presented in the form of tables and diagrams.

Keywords: *knowledge control methods, testing, NMT, statistics.*

Постановка проблеми. Актуальною педагогічною проблемою сьогодення є покращення контролю знань студентів та об'єктивне оцінювання їх компетентісних досягнень.

Мета дослідження – установити «зворотній зв'язок» для оцінки динаміки засвоєння навчального матеріалу, рівня володіння системою знань, умінь і навичок; на основі їх аналізу внести відповідні корективи в організацію навчального процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день до числа найбільш визнаних методів контролю знань у світовій практиці належить тестування. У зв'язку з реформуванням освітньої галузі та впровадженням ІКТ особливого значення набуває комп'ютерне тестування. Основними перевагами такого оцінювання навчальних досягнень студентів є: автоматизація та оперативність обробки результатів, що дозволяє студенту самостійно виявляти прогалини у структурі своїх знань; забезпечення об'єктивності оцінки; можливість регулярно поповнювати та модифікувати систему тестових завдань; звільнення викладача від виконання рутинних робіт.

Можна виділити також ряд істотних недоліків тестування. Наприклад, жорсткі часові обмеження тестування виключають можливості визначити рівень підготовленості тих студентів, які в силу своїх психофізіологічних особливостей думають і виконують завдання повільно, але правильно. Аналіз способів розв'язання завдань і обчислювальних операцій учасників тестування у більшості випадках є складним або взагалі неможливим. Крім того, під час тестування не задіяний мовний апарат, що унеможливує дослідження логіки міркування. Іншим недоліком є ситуації вибору відповідей навмання або методом виключення (Сергієнко, Малежик, & Сіткар, 2012). Однак, і в межах існуючих обмежень діагностування рівня сформованості знань та вмінь студентів методом тестування є найбільш ґрунтовним, надійним та об'єктивним. Визначальною умовою при цьому є використання лише правильно складених завдань та тесту в цілому. Щоб проаналізувати якість тестових завдань, використовують класичні статистичні методи оцінювання й сучасну математичну теорію параметризації тестових завдань (Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції).

У статті ми зупинилися на розгляді НМТ 2022 року, на виконання якого було відведено 120 хвилин. Ця сертифікаційна робота складалася із 60 завдань поділених на три блоки: Українська мова; Математика; Історія України. Кожен блок містив по 20 завдань трьох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (1 бал – якщо вказано правильну відповідь; 0 балів – якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано);
 2. Завдання на встановлення відповідності – «логічні пари» (1 бал – за кожну правильно встановлену відповідність);
 3. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю (0 або 2 бали).
- Статистичні характеристики результатів тестування проаналізовано і наведено в таблиці:

Звіт про результати національного мультипредметного тесту у 2022 році.

Назва характеристики	Кількісне значення для блоку		
	Українська мова	Математика	Історія України
Вибірка	10 559	10 559	10 559
Максимально можливий бал	35	30	35
Максимально набраний бал	35*	30*	35*
Середнє	19,79	14,99	18,39
Мода	15	8	11
Медіана	19	13	17

Розподіл результатів виконання завдань блоку «Українська мова» за шкалою 100-200 балів): 0 балів – 0,1%; 100-120 – 0,4%; 120-140 – 21,8%; 140-160

– 41,6%; 160-180 – 21%; 180-200 – 15,1%.

Розподіл результатів виконання завдань блоку «Історія України» за шкалою 100-200 балів): 0 балів – 0,2%; 100-120 – 0,7%; 120-140 – 19,4%; 140-160 – 56,2%; 160-180 – 15,2%; 180-200 – 8,3%.

Розподіл результатів виконання завдань блоку «Математика» за шкалою 100-200 балів): 0 балів – 0,1%; 100-120 – 2,8%; 120-140 – 33,7%; 140-160 – 42,2%; 160-180 – 11,5%; 180-200 – 9,6%.

Висновки і перспективи подальших розвідок. На основі проведеного аналізу, можна стверджувати, що НМТ – цілком нове за форматом вступне випробування, розроблене й реалізоване в стислі терміни у 2022 році в умовах широкомасштабної військової агресії російської федерації проти України. Очевидно, цей вид тестування має певні недоліки, а результати учасників є недостатньо високими, адже з кожного з блоків тесту понад 63 % вступників отримували менше 160 балів за 200-бальною шкалою. Проте, не можна не відзначити дітей, які, попри війну в країні, складні життєві обставини і труднощі, пов'язані з проходженням тесту, змогли отримати найвищі результати: 200 балів за тестування хоча б з одного предмету.

Перспективу подальших наукових пошуків вбачаємо в знаходженні ефективних шляхів підготовки студентів в освітньому середовищі фахових коледжів до успішної здачі НМТ і вступу у ВНЗ для продовження навчання.

Список використаних джерел:

Сергієнко, В. П., Малежик, М. П., & Сіткар, Т. В. (2012). *Комп'ютерні технології в тестуванні: Навчальний посібник*. Луцьк: Волиньполіграф.

Матеріали VI Міжнародна наукова-практична конференція. «Математика в сучасному технічному університеті», (28-29 грудня 2017). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 382.

Звіт про результати національного мультипредметного тесту у 2022 році. Доступно: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Zvit_NMT_2022.pdf

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Олена Брезіцька

*викладач економічних дисциплін
ВСП «Фаховий коледж інформаційних
технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету»*

Анотація. Оцінку якості професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти слід розглядати як логічну структуру, яка поєднує чотири етапи. Інструменти оцінювання якості підготовки спеціалістів мають відповідати об'єктам оцінювання та характеристикам студентів. Критерії оцінювання мають корелювати з цілями і завданнями перевірки. Обґрунтована методика оцінювання компетентностей та якості професійної підготовки фахівців у коледжах дає змогу визначити реальний рівень відповідності підготовленості студентів.

Ключові слова: оцінювання якості підготовки фахівців, заклади фахової передвищої освіти, інструменти оцінювання якості підготовки, методика оцінювання компетентностей.

Abstract. The assessment of the quality of professional training of specialists in institutions of professional preliminary higher education should be considered as a logical structure that combines four stages. Tools for evaluating the quality of specialist training should correspond to the objects of evaluation and the characteristics of students. Evaluation criteria should correlate with the goals and tasks of the inspection. A well-founded methodology for assessing competencies and the quality of professional training of specialists in colleges makes it possible to determine the real level of compliance of students' preparation.

Keywords: *evaluation of the quality of training of specialists, institutions of vocational pre-higher education, tools for evaluation of the quality of training, competence evaluation methodology.*

Швидкі зміни в техносфері, динамічне впровадження інноваційних технологій в усі галузі економіки зумовлюють необхідність докорінного реформування сформованої системи підготовки техніків, технологів, менеджерів у закладах професійної та фахової передвищої освіти.

Фахова передвища освіта динамічно переходить до моделей компетентісно орієнтованого навчання, які дозволяють готувати різнобічних, висококваліфікованих, креативних, конкурентоспроможних спеціалістів, здатних

до професійного самовдосконалення та самореалізації. Тому, створена роками система моніторингу результатів професійно-технічної освіти студентів, що ґрунтується на застарілих принципах і методиках, не може забезпечити достовірну, надійну оцінку якості їх професійної підготовки (Ваніна, & Пащенко, 2019).

Маємо констатувати, що у педагогічній науці ще не розроблено розгорнутих теорій та обґрунтованих методик, які дають змогу достовірно оцінити рівень оволодіння студентами професійними вміннями, навичками, іншими комплексними компетентностями, визначеними освітніми стандартами та результатами навчання.

Однак, результатом контролю має бути оцінка, яка передбачає порівняння вивченого студентами з тим, що вони повинні були засвоїти відповідно до вимог освітньо-професійної програми (освітнього стандарту). Тому, основою процедури оцінювання є порівняння продемонстрованих студентами знань, умінь, навичок та інших компетентностей з еталонними (очікуваними, нормованими) результатами та встановлення об'єктивного рівня якості підготовки спеціалістів у закладі фахової передвищої освіти (Лузан, Тітова, Мося, & Пащенко, 2021; Мося, 2021).

Оцінку якості професійної підготовки фахівців у ЗФПО слід розглядати як логічну структуру, яка ієрархічно поєднує чотири етапи. По-перше – це аналіз Державного класифікатора професій та кваліфікаційної характеристики фахівця; по-друге – встановлення еталонних (програмних) результатів навчання як нормативних вимог підготовки фахівців; по-третє – це визначення переліку знань, умінь, які мають бути об'єктами оцінювання на певному етапі діагностики якості підготовки фахівців у коледжі; по-четверте – виділення структурних компонентів професійних умінь як об'єктів оцінювання якості підготовки фахівців, розроблення діагностичного інструментарію, проведення процедури оцінювання та формулювання висновків про якість підготовки фахівців на певному етапі опанування студентами освітньо-професійної програми (Лузан, Тітова, Мося, & Пащенко, 2021).

До основних правил сучасного оцінювання якості підготовки фахівців у ЗФПО також можна віднести: чітке визначення очікуваних результатів навчання; системність і систематичність оцінювання результатів навчання студентів; єдності вимог; позитивний підхід в оцінюванні результатів навчання студентів; індивідуальний підхід під час оцінювання результатів навчальних досягнень студентів; багатовимірність оцінювання результатів навчальних досягнень та адекватність інструментів оцінювання компетентнісних досягнень студентів. Формальне оцінювання має поєднуватися з самооцінками студентами результатів власних навчальних досягнень та взаємооцінками (Мося, 2021).

Інструменти оцінювання якості підготовки спеціалістів мають відповідати об'єктам оцінювання та характеристикам студентів. Для оцінювання якості підготовки фахівців необхідно застосовувати декілька інструментів (тестування, спостереження, проект, практичне завдання, дискусія, презентація, співбесіда, рольові ігри тощо), кожен із яких є найбільш адекватним для оцінки відповідного об'єкта, що діагностується (професійні знання, уміння, навички, ставлення, особистісні якості тощо) (Лузан, Тітова, Мося, & Пащенко 2021; Ямковий, 2021).

Щодо критеріїв оцінювання, то вони мають корелювати з цілями і завданнями перевірки. Отже, обґрунтована методика оцінювання компетентностей та якості професійної підготовки фахівців у коледжах дає змогу визначити реальний рівень відповідності підготовленості студентів встановленим нормативним вимогам на всіх етапах опанування студентами освітньої програми.

Список використаних джерел:

Ваніна, Н. М., & Пащенко, Т. М. (2019) Впровадження інноваційних методів навчання при підготовці фахівців передвищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. 2019. 16. 39-44. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-16-1-6>.

Лузан, П., Тітова, О., Мося, І., & Пащенко, Т. (2021). Методика оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. *Професійна педагогіка*. 1 (22). 169-184. Доступно: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1/article/view/665/856>

Мося, І., Каленський, А. А., Кубіцький, С. О., & Пащенко, Т. М. (Ред.) (2021). Методика оцінювання результатів компетентнісних досягнень студентів у коледжах. *Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 квітня 2021 р.)*. Житомир: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Полісся. 15-18.

Ямковий, О. Ю., Каленський, А. А., Кубіцький, С. О., & Пащенко, Т. М. (Ред.) (2021). Оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах інноваційними технологіями. *Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 квітня 2021 р.)*. Житомир: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Полісся. 24-27.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

*Ірина Брянська,
Дарина Дідик*
викладачі ВСП «Ладіжинський
фаховий коледж ВНАУ»

Анотація. Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації є системою освітніх компонентів професійного розвитку науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти. Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації є нормативним документом для організації освітнього процесу для різних категорій слухачів у ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»

Ключові слова. професійний розвиток, педагогічні працівники, підвищення кваліфікації, освітньо-професійна програма, освітній процес.

Abstract. The educational and professional program of professional development is a system of educational components of the professional development of scientific and pedagogical workers of institutions of vocational pre-higher education. The educational and professional program of professional development is a regulatory document for the organization of the educational process for various categories of students at the University of Education Management

Keywords: professional development, teaching staff, professional development, educational and professional program, educational process.

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої, вищої освіти передбачає безперервний процес набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей, необхідних для професійної діяльності, передбачає постійну самоосвіту та інші види і форми професійного зростання і може здійснюватися, шляхом формальної та неформальної освіти, стажування, здійснення професійної діяльності тощо (Міністерство освіти і науки України. Наказ 1504).

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації (ОПП) – це система освітніх компонентів, що визначає вимоги до рівня освіти педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівних кадрів освіти, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік та логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для успішного виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання у формі набуття особою нових та/або

вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань. Розроблення ОПП відбувається з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей замовників освітніх послуг. Ґрунтується на виборі видів, форм, темпу, методів і засобів навчання впродовж усього андрагогічного циклу. Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації є нормативним документом для організації освітнього процесу для певної категорії слухачів у ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», що встановлює:

- профілі ключових, загальних і спеціальних компетентностей;
- вимоги до змісту підвищення кваліфікації на компетентнісній основі;
- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів, сформульований у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, удосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок, які здобуті за 7 і 8 (в окремих 7 випадках за індивідуальним запитом за 9) кваліфікаційними рівнями вищої освіти Національної рамки кваліфікацій.
- вимоги до вибіркового складника підвищення кваліфікації;
- нормативні терміни навчання за очною та очно-дистанційною формою навчання;
- форми атестації слухачів курсів підвищення кваліфікації;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної педагогічної освіти тощо.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації використовується у процесі: розроблення й коригування робочих навчальних програм для окремих категорій слухачів – працівників системи освіти; визначення профілів професійних компетентностей відповідно до Класифікатора професій працівників за категоріями; визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів; розроблення навчальних і робочих навчальних планів за певною категорією працівників системи освіти (Сидоренко, & Швень, 2019).

Отже, в Україні, як і в усьому світі, спостерігається тенденція до розширення можливостей навчання дорослих завдяки використанню інформації та інформаційно-комунікаційних технологій, електронних освітніх ресурсів, хмарних сервісів і технологій дистанційного навчання. Це робить освіту відкритою з багатьох поглядів. Крім того, що усуваються бар'єри для входження в освіту, ще з'являються можливості: доступу до знання в будь-який час і в будь-якому місці; співпраці з іншими особами та персоналізації навчального процесу (включаючи різні темпи для навчання та шляхи); самостійного навчання через доступ до відкритих освітніх ресурсів (Muñoz, Redecker, Vuorikari, & Punie, 2013).

Список використаних джерел:

Міністерство освіти і науки України. Наказ 1504 (04.12.2020). <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5fd/8e5/df0/5fd8e5df039fc332033916.pdf>

Сидоренко, В. В., & Швень, Я. Л. (2019). *Професійний розвиток педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників закладів освіти галузі знань 01 «Освіта» у системі підвищення кваліфікації*: збірник освітньо-професійних програм: у 2-х ч. Ч. 1. Агроосвіта, 252.

Muñoz, J. C., Redecker, C., Vuorikari, R., & Punie, Y. (2013). «*Open Education 2030: planning the future of adult learning in Europe*», *Open Learning*, Vol. 28(3). 171–186. Available.

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Наталія Ваніна

*науковий співробітник лабораторії
науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України,
кандидат економічних наук, доцент*

Анотація. Оцінка ефективності викладацької діяльності є обов'язковою умовою забезпечення функціонування системи управління якістю освіти. Оцінювання дозволяє контролювати зміну кадрового потенціалу, активність роботи, виявляти та підтримувати позитивні тенденції у роботі викладацького складу. Це визначає необхідність впровадження багатофакторної системи індивідуального оцінювання якості роботи викладача.

Ключові слова: діяльність викладачів, оцінка ефективності діяльності, система управління якістю освіти, система оцінювання якості роботи викладача.

Abstract. Assessment of the effectiveness of teaching activities is a mandatory condition for ensuring the functioning of the education quality management system. Evaluation allows you to monitor changes in personnel potential, work activity, identify and support positive trends in the work of the teaching staff. This determines the need to implement a multifactorial system of individual evaluation of the quality of the teacher's work.

Keywords: activity of teachers, assessment of activity efficiency, education quality management system, teacher's work quality assessment system.

Викладач закладу фахової передвищої освіти – особа, яка за змістом професійної діяльності має володіти сукупністю якостей, доступною не багатьом: він повинен уміти проектувати навчальний процес, поєднувати різні підходи до технології навчання, використовувати інноваційні системи навчання, здійснювати педагогічну рефлексію, тобто вирішувати творчі, проблемні завдання професійно-педагогічної діяльності.

Особливість діяльності викладача вищої школи на сучасному етапі полягає в тому, що вона є складно організованою і складається з кількох взаємопов'язаних між собою видів, що мають спільні компоненти. Окремі конкретні види діяльності розрізняють формою, способів здійснення, тимчасовою та просторовою характеристик, функціональної спрямованості (Кочубей А., 2016). Реалізуючи різні цілі, викладач здійснює педагогічну (навчальну та

виховну), науково-дослідну, професійну, управлінську, громадську діяльності, при цьому, провідну роль у діяльності викладача навчального закладу відіграє саме педагогічна діяльність, а всі інші види діяльності інтегруються та виявляються в ній.

Якість фахової передвищої освіти поняття складне та його рівень безпосередньо пов'язаний із якістю діяльності викладача, яка сьогодні має задовольняти багатьом вимогам. Оцінка ефективності викладацької діяльності є обов'язковою умовою, що забезпечує функціонування системи управління якістю освіти, оскільки дозволяє контролювати зміну кадрового потенціалу, активність роботи, виявляти та підтримувати позитивні тенденції у роботі викладацького складу. Все це визначає необхідність впровадження системи індивідуального оцінювання якості роботи викладача (Каленський та ін., 2021). Оцінювання якості роботи викладача здійснюється з метою:

– по-перше, виявити роль та місце кожного викладача у складі відділення навчального закладу;

– по-друге, визначити слабкі сторони у діяльності викладачів, розробити відповідні рекомендації щодо її вдосконалення;

– по-третє, стимулювати творче зростання та підвищення відповідальності викладачів за допомогою заходів морального та матеріального заохочень.

Поведінка людини в організації істотно залежить від того, наскільки об'єктивно оцінюється його робота і як він ставиться до цієї оцінки. Якщо людина сприймає оцінку як несправедливу, то залежно від своїх індивідуальних особливостей вона або поводить пасивно, прагнучи зменшити прикладені зусилля до рівня, відповідного оцінці, чи виявляє агресивність, вступаючи у конфлікт із організацією.

Запропоноване оцінювання якості діяльності викладачів, складається з безлічі факторів, що характеризують об'єкт дослідження з різних сторін. Це індивідуальне оцінювання викладача, яке складається з накопиченого кваліфікаційного потенціалу та активності по основним напрямкам діяльності: навчальна робота, навчально-методична робота, наукова робота, громадська, організаційна та виховна робота.

Також передбачено можливість урахування суб'єктивних факторів: оцінювання студентами, самооцінка викладача, оцінювання колегами-викладачами, оцінювання морально-психологічного клімату в колективі, а також оцінювання завідувачем відділення та керівником навчального закладу. Кожен розділ, розбитий на ряд інтегральних показників, за допомогою яких визначається рівень кваліфікації викладача або ефективність його роботи в одному з характерних напрямів роботи.

Отримані за допомогою аналітичної системи результати дозволять керівництву відділення:

- виявити роль та місце кожного викладача у складі відділення;
- стимулювати творче зростання та підвищення відповідальності викладачів з допомогою заходів морального та матеріального заохочення (подання до звань та нагород, премії, облік результатів роботи викладачів при розгляді конкурсних справ, підвищення розряду тощо);
- дозволить здійснити більш об'єктивний аналіз діяльності відділення з урахуванням показників роботи колективу викладачів;

Викладачам – визначити слабкі сторони у своїй викладацької діяльності та постаратися їх усунути, а також удосконалити якість своєї роботи. Таким чином, керівництво закладу фахової передвищої освіти зможе підтримувати високі вимоги, відповідні сучасним умовам, до викладачів для якісної підготовки фахівців. Це дозволить підвищити конкурентоспроможність навчального закладу, його престижність та гарантії найвищої якості освіти здобувачів фахової передвищої освіти.

Список використаних джерел:

Каленський, А., Пащенко, Т., Мося, І., Ваніна, Н., & Калашнік, Н. (2021). Оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах: теорія, практика, перспективи. *Професійна педагогіка*, 2(21), 35–43. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.35-43>.

Кочубей, А. В. (2016). *КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ із навчальної дисципліни «Комунікативна діяльність викладача вищої школи» для магістрів спеціальності 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» галузі знань» денної форми навчання*. Методичне забезпечення.

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕСТУВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНЖЕНЕРНА ТА КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА»

Катерина Власенко

викладач-методист

Київського професійно-педагогічного фахового коледжу імені А. Макаренка

Анотація. Упровадження тестового контролю в навчальний процес закладу фахової передвищої освіти дозволяє реалізувати індивідуально-орієнтований підхід в оцінюванні рівня знань, що підвищує якість підготовки майбутніх фахівців – майстрів виробничого навчання. Тестовий контроль підвищує рівень навчального процесу, сприяє самостійній роботі здобувачів освіти, дає викладачу можливість перевірити значний об'єм робіт та проаналізувати оволодіння студентами вивченим матеріалом.

Ключові слова: *тестування, тестовий контроль, перевірка знань, індивідуально-орієнтований підхід, фахова перед вища освіта.*

Abstract. The introduction of test control in the educational process of the institution of professional preliminary higher education allows to implement an individually oriented approach in assessing the level of knowledge, which increases the quality of training of future specialists - masters of industrial training. Test control increases the level of the educational process, promotes the independent work of students, gives the teacher the opportunity to check a significant volume of work and analyze students' mastery of the studied material.

Keywords: *testing, test control, knowledge verification, individually oriented approach, professional pre-higher education.*

Одним із найважливіших компонентів педагогічної системи і складовою частиною освітнього процесу в коледжі є контроль за навчальною діяльністю здобувачів освіти, який визначає успішність і якість засвоєних знань кожного студента, аналіз отриманих результатів та удосконалення подальшого процесу навчання.

У Київському професійно-педагогічному фаховому коледжі ім. А. Макаренка постійно ведеться пошук досконалих методів вимірювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти у ракурсі розвитку інформаційних технологій. Це актуально особливо зараз – в умовах дистанційного та змішаного навчання.

У коледжі широко використовується тестування, яке розвиває наше уявлення про призначення та педагогічні можливості тестів, їх форми, формати запитань, методи обробки результатів тестування та їх інтерпретація. Тест – це інструмент, що складається зі системи завдань відповідного змісту, для оцінювання знань, вмінь і навичок здобувачів освіти, здійснює індивідуальний контроль результатів навчання кожного з них, а також стандартизовану процедуру проведення із заздалегідь спроектованою технологією обробки та аналізу результатів. Важлива функція тестів полягає у використанні їх не тільки для виміру набутих знань та вмінь, і як методу навчання. Крім того впровадження тестового контролю в навчальний процес дозволяє реалізувати індивідуально-орієнтований підхід в оцінюванні рівня знань, що значно підвищує якість підготовки майбутніх фахівців – майстрів виробничого навчання.

При викладанні дисципліни «Інженерна на комп'ютерна графіка», проводиться 4 основних види тестування, а саме: поточне, тематичне, рубіжне та підсумкове. Тестові завдання застосовуються на різних етапах занять, час – не більше 10-15 хвилин. Завдання розташовуються за принципом від простого до складного.

Види тестових завдань:

- вибір однієї правильної відповіді з декількох запропонованих;
- вибір кількох правильних відповідей;
- відкриті завдання з короткою відповіддю;
- виконати креслення заданої деталі;
- зробити аналіз частин даного виробу.

У Київському професійно-педагогічному фаховому коледжі ім. А. Макаренка, проводиться тестування на комп'ютері, воно більш цікаве у порівнянні з традиційними формами опитування, що створює позитивну мотивацію здобувачів освіти:

- універсальність охоплення всіх стадій процесу навчання;
- можливість застосування технічних заходів навчання
- контроль великого обсягу матеріалу;
- зменшення, у порівнянні з традиційним опитуванням, часу на 50%;
- виключення негативного впливу на результати тестування таких факторів як настрої, рівень кваліфікації викладача.

Функції комп'ютерних тестів:

- діагностична;
- навчальна;
- виховна.

При тестуванні використовуються програми для тестування: MyTest, Microsoft Excel, GoogleClass, Test-W.

Тестовий контроль має значну перевагу перед іншими видами контролю.

Він значно підвищує рівень навчального процесу, сприяє самостійній роботі кожного студента, дає змогу викладачу перевірити значний об'єм та проаналізувати оволодіння цим матеріалом більшої частини студентів. Але є і недоліки:

- випадковий вибір правильної відповіді;
- велика затрата часу на складання тестів і їх варіантів.

Контроль, який здійснюється за допомогою комп'ютера дає змогу організувати студента, поліпшити перевірку знань, полегшити роботу викладача.

Отже, правильно організоване тестування дає змогу викладачу забезпечити управління навчальним процесом, а також сприяти підвищенню ефективності вивченню навчальної дисципліни.

Список використаних джерел:

Коваленко, О. Е. (2008). Методика професійного навчання: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів інженерно-педагогічних спеціальностей. Харків. ВПП «Контраст». 488.

Методичні рекомендації з організації тестового контролю освітньо-професійної підготовки вчителя. (2004). Тернопіль: видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка. 100.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Сергій Герасимчук

викладач інформатики

Коростишівського педагогічного

фахового коледжу імені І. Я. Франка,

Микола Кононко

викладач музики

Коростишівського педагогічного

фахового коледжу імені І. Я. Франка

Анотація. У статті розглядається питання змішаного навчання в коледжах; акцентується увага на поєднанні очних і дистанційних методів навчання, асинхронному та синхронному навчанні.

Ключові слова: *змішане навчання, метод, оцінка знань, якість, спеціаліст.*

Abstract. The article examines the issue of mixed education in colleges; emphasis is placed on the combination of face-to-face and distance learning methods, asynchronous and synchronous learning.

Keywords: *blended learning, method, knowledge assessment, quality, specialist.*

Найбільш актуальним питанням, яке стоїть на сьогодні, є забезпечення безпечного простору для здобувачів фахової передвищої освіти. Тема змішаного навчання в коледжах актуалізувалося в 2022 році у зв'язку з агресією російської федерації та введенням воєнного стану на території України. У світі перехід освіти до змішаного навчання продовжується, і обумовлений він технічним прогресом та змінами в молодіжному середовищі (появи людей, які не уявляють свого життя без смартфонів та інтернету).

Змішане навчання передбачає поєднання очних і дистанційних методів навчання, де дистанційне навчання складає 30-70%. У змішаному навчанні необхідно спланувати використання офлайн і онлайн ресурсів, щоб вони ефективніше забезпечували потреби здобувачів освіти. Доцільно подавати теорію дистанційно, а практичне заняття проводити безпосередньо в коледжі. Також важливо комбінувати асинхронне та синхронне навчання. Це робить навчання більш гнучким і надає більше можливостей для створення індивідуальної освітньої траєкторії. Змішане навчання означає трансформацію освітнього процесу та зміну педагогічних підходів, а групова взаємодія і спілкування між здобувачами освіти роблять навчання більш ефективним.

Процес навчання в коледжі неможливий без здійснення зворотного зв'язку, який несе характеристику його результативності. Виконувати цю функцію дозволяють методи оцінки якості підготовки фахівців. Так, оцінка – це процес

встановлення рівня навчальних досягнень студентів в оволодінні змістом навчальних дисциплін відповідно до вимог чинних освітньо-професійних програм або освітніх стандартів (Пащенко, 2014).

На оцінку знань не повинні впливати симпатії та антипатії викладача, особливості поведінки та здоров'я студента. Оцінка, як результат оцінювання, повинна орієнтуватися на рівень досягнень і прогресу студента, а не підтверджувати його невдачі. Тільки такий підхід забезпечує реальний стимулюючий вплив на розвиток навчально-пізнавальної діяльності майбутнього спеціаліста, пізнавальних потреб і мотивів учіння студента.

Технологія оцінки якості підготовки спеціалістів у коледжах включає в себе традиційні методи оцінки та інноваційні методики. У коледжі, з традиційних методів, краще використовувати практичний метод оцінювання, який є перевіркою застосування знань, умінь і навиків у процесі практичної діяльності. Практичне завдання особливо важливе, тому що воно вважається самою точною оцінкою здатності студента до виконання своїх професійних функцій (Лузан, Каленський, Пащенко, Мося, & Ямковий, 2021).

Із інноваційних – ментальні карти, які використовуються для аналізу, систематизації, запам'ятовування та швидкого відтворення інформації. Ментальні карти використовують для контролю знань (індивідуальна робота кожного студента над карткою). Інший спосіб перевірки якості засвоєння теоретичного матеріалу – відтворення інтелект-картки. Ментальні карти можна використовувати для самооцінки студентами своїх знань після самостійного вивчення матеріалу.

Тестовий метод дозволяє ефективно оцінити велику кількість студентів без витрат часу. Найкраще використовувати завдання з альтернативним вибором відповідей, який передбачає питання й одночасно пропонуються варіанти відповідей, правильність яких потрібно оцінити. Традиційні та інноваційні методи оцінки якості підготовки фахівців повинні використовуватися в комплексі, взаємодоповнюючи один одного.

Одна з провідних ідей для кращого оцінювання – це створення єдиного освітнього простору. Для освітніх потреб використовується сервіс GoogleClassroom. Простота у використанні, високий рівень доступності GoogleClassroom та інші постійно оновлювані та вдосконалювані сервіси Google дають можливість викладачам в умовах змішаного навчання індивідуалізувати процес і широко використовувати групові форми роботи. Сервіс дозволяє поєднувати процеси вивчення, закріплення та засвоєння навчального матеріалу, які під час традиційного навчання відокремлені один від одного (Гриценко, & Юстик, 2015).

Отже, використання традиційних та інноваційних методів контролю

дозволяє провадити навчальні та контрольні заходи, мотивує студентів до систематичного виконання рекомендованих завдань, що значно покращує результати навчання. Використання широких можливостей змішаної системи дозволить студентам самостійно організовувати, планувати та контролювати процес навчання та формувати професійні компетентності.

Список використаних джерел:

Пашенко, Т. М. (2014). Застосування кейс-технологій у підготовці кваліфікованих робітників. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки та перспективи: збірник наукових праць*. Київ. «НВП Поліграфсервіс». 4.131-144.

Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пашенко, Т. М., Мося, І. А., & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник*. Житомир: «Полісся».

Гриценко, В., & Юстик, І. Використання сервісу GOOGLE CLASSROOM для управління освітніми процесами. Доступно: <http://www.kspu.kr.ua/ua/ntmd/konferentsiy/2015-10-06-06-17-54/sektsiia-4/3930-vykorystannya-servisu-google-classroom-dlyaupravlinnya-osvitnimy-protseamy>

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ

Людмила Гурська

*викладач ВСП «Фаховий коледж
інформаційних технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету»*

Анотація. У статті приділяється увага проблем з удосконалення освітніх технологій та впровадження інноваційних методів навчання є актуальним завданням розроблення педагогічних засобів формування загальних і професійних компетентностей, критеріїв і методик оцінювання досягнення студентами запланованих результатів навчання.

Ключові слова: *технології, інноваційні методи, засоби навчання, критерії, студенти, результати навчання.*

Abstract. The article pays attention to the problems of improving educational technologies and the introduction of innovative teaching methods, which is an urgent task of developing pedagogical tools for the formation of general and professional competences, criteria and methods for assessing the achievement of planned learning outcomes by students.

Keywords: *technologies, innovative methods, teaching aids, criteria, students, learning results.*

Відповідність якості освіти потребам людини, суспільства, держави визначило необхідність модернізації української освіти та забезпечення балансу між запитами ринку праці і розвитком системи фахової передвищої освіти. Вирішення проблем з удосконалення освітніх технологій та впровадження інноваційних методів навчання є актуальним завданням розроблення педагогічних засобів формування загальних і професійних компетентностей, критеріїв і методик оцінювання досягнення студентами запланованих результатів навчання.

Для досягнення визначеної мети застосовано сукупність теоретичних (опис, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення) та емпіричних (спостереження, опитування, анкетування) методів дослідження.

Стратегія якості підготовки кваліфікованих робітників, фахівців сьогодні визначена домінантним напрямом модернізації освітнього процесу у всіх ланках професійної освіти – професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої професійно-орієнтованої. Це зумовлено, насамперед, посиленими вимогами суспільства до кваліфікації випускників закладів професійної освіти,

які вже з перших днів роботи за фахом мають результативно, творчо вирішувати суспільні та виробничі завдання, демонструвати уміння самоосвітньої діяльності, здатності продуктивно та безперервно опановувати інноваційні технології.

Природно, забезпечити необхідну якість професійної освіти неможливо без належного, об'єктивного, надійного оцінювання результатів професійної підготовки фахівців, перевірки адекватності застосування засобів, методів, форм, педагогічних технологій вимогам особистосто орієнтованої компетентнісної концепції. Аналіз літератури засвідчив, що аспекти моніторингу, діагностики, контролю результатів навчання здобувачів професійної освіти відображено в значній кількості ґрунтовних наукових праць (Байназарова, & Ракчєєва, 2009; Кошук, Лузан, & Діденко, 2018; Лук'янченко, 2011; Пісарєв, Пісарєва, & Рогова, 2015). Натомість поки-що педагогічною наукою не напрацьовано докладних і, разом з тим, зручних у застосуванні методик, технологій оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання учнів (студентів). Відтак, педагогічні працівники часто інтуїтивно, на основі усталеного роками діагностичного інструментарію оцінюють результати навчання, які не завжди говорять про якість підготовки фахівців, про рівень опанування студентами компетентностями – динамічним поєднанням знань, розумінь, умінь та здібностей. Вказані положення переконують, що обґрунтування теоретичних і методичних засад оцінювання якості підготовки кваліфікованих робітників, фахівців у закладах професійної освіти нині є вкрай актуальною науковою задачею.

Відповідність результатів навчання вимогам законодавства та стандартів фахової передвищої освіти і є тим параметром ефективності освітнього процесу, який усталено називають якістю професійної підготовки. Справедливо виникає запитання: що варто розуміти під терміном «оцінювання якості професійної підготовки фахівців»?

Педагогічне оцінювання може застосовуватися для різних цілей: для визначення навчальних досягнень студентів; для встановлення ефективності методів і форм організації навчання; для визначення ефективності діяльності закладу освіти та ін. У нашому випадку, будемо орієнтуватися на оцінювання «з метою розвитку, покращення та вдосконалення результатів компетентнісних досягнень студентів – їх професійної підготовки.

Основні правила сучасного оцінювання якості підготовки фахівців:

- чітке визначення очікуваних результатів навчання;
- об'єктивність оцінювання компетентнісних досягнень студентів;
- системність і систематичність оцінювання результатів навчання студентів;
- єдності вимог;

- позитивний підхід в оцінюванні результатів навчання студентів;
- індивідуальний підхід під час оцінювання результатів навчальних досягнень студентів;
- багатовимірність оцінювання результатів навчальних досягнень студентів;
- дотримання балансу суб'єктів оцінювання (Леу, 2018).

Отже, оцінювання – процес встановлення рівня навчальних досягнень студента в оволодінні змістом навчальної дисципліни (теми, модуля та ін.) відповідно до вимог чинних освітньо-професійних програм чи освітніх стандартів. Основними компонентами оцінювання є встановлення фактичного рівня знань, зіставлення виявлених знань з еталонними, оформлення результату навчання студентів у вигляді оцінки-балів.

Список використаних джерел:

- Байназарова, О. О., & Ракчєєва, В. В. (2009). *Моніторинг та оцінювання якості освіти: Методичний посібник*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 58.
- Кошук, О. Б., Лузан, П. Г., & Діденко, О. В. (2018). *Обґрунтування методики тестового контролю навчальних досягнень майбутніх інженерів*. Наука і освіта. Одеса. 4. 118–129.
- Леу, С. О. (2018). *Особливості стандартизації в системі професійної освіти і навчання Великої Британії: методичні рекомендації*. Київ. 55.
- Лук'янченко, Н. Д. (2011). *Проблема якості професійної підготовки фахівців*. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 16. 50–53.
- Пісарєв, В., & Пісарєва, В. *Об'єктивне оцінювання – фундаментальна задача*. Доступно: <http://ru.osvita.ua/school/method/6590/>
- Рогова, Т. В. (2015). *Проблема управління якістю освіти в науковій літературі та освітній практиці. Педагогіка та психологія*. Харків. «Смугаста типографія». 51. 211-218.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Наталія Донець

*ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ»
викладач вищої категорії, викладач-методист;*

Леся Кравчук

*Будинок дитячої та юнацької творчості, м. Горохів
керівник гуртка з хореографії і
декоративно-прикладного мистецтва*

Анотація. У статті приділяється увага дистанційній освіті, впровадженню інтерактивних технологій викладення матеріалу, здобуванню повноцінної освіти, підвищенню кваліфікації співробітників у територіально розподілених місцях.

Ключові слова: *технології, дистанційна освіта, кваліфікація, студенти, результати навчання.*

Abstract. The article pays attention to distance education, the implementation of interactive technologies for the presentation of material, obtaining a full-fledged education, improving the qualifications of employees in geographically distributed places.

Key words: *technologies, distance education, qualification, students, learning results.*

Сьогодні багато аспектів нашого життя переноситься в інтернет - мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні бар'єри. Не стає виключенням і освіта. Зараз вже не обов'язково знаходитись поруч з викладачем. У наш час в умовах економічних відносин і жорсткої конкуренції на ринку праці особливе значення мають знання, навички та досвід. Придбання нових знань і навичок, практично корисних і застосовуваних у роботі в епоху інформаційного суспільства значно розширює можливості самореалізації і сприяє кар'єрному росту.

Наслідком процесу інформатизації суспільства та освіти є поява дистанційного навчання як найбільш перспективної, гуманістичної, інтегральної форми освіти, орієнтованої на індивідуалізацію навчання.

Передумовами розвитку дистанційного навчання є:

- бурхливий розвиток інформаційних технологій;
- неперервне зниження вартості послуг на підключення та використання глобальної мережі Інтернет, її ресурсів і сервісів;
- суттєве поглиблення процесів упровадження інформаційних технологій

в освітню практику;

- значне поширення засобів комп'ютерної техніки серед населення.

Дистанційне навчання – нова організація освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання, призначена для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання, стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладення матеріалу, здобувати повноцінну освіту, підвищувати кваліфікацію співробітників у територіально розподілених місцях. Процес навчання може відбуватися будь-де і будь-коли, єдина умова – доступ до мережі Інтернет.

У дистанційному навчанні змінюється роль і вимоги до викладачів. Лекції складають лише невелику частку, процес навчання орієнтує студентів на творчий пошук інформації, вміння самостійно набувати необхідні знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань з використанням сучасних технологій. Викладачі дистанційних лекцій повинні мати універсальну підготовку – володіти сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, бути психологічно готовим до роботи зі студентами у новому навчально-пізнавальному середовищі. Завдяки таким засобам дистанційного навчання, як дискусійні форуми, електронні обговорення засвоєного матеріалу, списки розсилання, створюється нове навчальне середовище, в якому студенти почувають себе невід'ємною частиною колективу, що посилює мотивацію до навчання. Викладачі повинні володіти методами створення і підтримки такого навчального середовища, розробляти стратегії проведення цієї взаємодії між учасниками навчального процесу, підвищувати творчу активність і власну кваліфікацію.

Технології дистанційного навчання можуть використовуватися під час організації та проведення самостійної роботи; навчальних занять (лекцій, семінарів, практичних занять, лабораторних занять, консультацій, інших). Лекції, консультації, семінари можуть проводитися зі здобувачами вищої освіти, слухачами дистанційно в синхронному /взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання: чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо/ або асинхронному /взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо/ режимі. До інших видів навчальних занять при здійсненні освітнього процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проєктів у групах тощо дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою навчальною програмою навчальної дисципліни.

Перевагами дистанційного навчання:

- По-перше, навчання проходить за схемою «24x7». Тобто, той хто навчається, може сам обирати час і місце навчання (з дому, з роботи тощо).

- По-друге, індивідуальний підхід до кожного. Викладач дистанційної форми виступає більше у ролі помічника, наставника, радника, саме тому за кордоном він називається tutor (тьютор). Крім індивідуальної роботи, в системах дистанційного навчання часто організовується робота у невеликих групах. Робота у групах може мати суттєвий вплив на засвоєння навчального матеріалу.

- По-третє, обмежена тривалість при високій якості навчання.

Найбільш популярним є навчання за програмами, що мають чітке спрямування. Тобто ті, хто навчаються, отримують тільки ті знання і навички, які є необхідними для виконання їхньої роботи. При цьому основна увага в процесі навчання приділяється практичному застосуванню отриманих знань і розгляду реальних прикладів. Зазвичай тьютори мають великий досвід практичної роботи у своїй галузі.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності, що відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Наталія Іщенко

доцент кафедри аерокосмічної геодезії та землеустрою
Національного авіаційного університету,
PhD за спеціальністю «Економіка», доцент

Лілія Скрипник

доцент кафедри аерокосмічної геодезії та землеустрою
Національного авіаційного університету,
PhD за спеціальністю «Економіка»

Анотація. У статті приділяється увага питанню організації роботи закладів вищої освіти під час воєнного стану; запропоновано низку завдань для вирішення нагальних проблем.

Ключові слова: педагогічні працівники, освітня система, навчальний процес, студенти, модернізація.

Abstract. The article pays attention to the issue of organization of work of higher education institutions during martial law; a number of tasks for solving urgent problems are proposed.

Keywords: teaching staff, educational system, educational process, students, modernization.

Вторгнення рф на територію України завдала неймовірних руйнувань в усіх сферах функціонування нашої країни, і освіта не є виключенням. Тому перед освітянською спільнотою постали неймовірно складні та нові виклики.

З перших днів війни Міністерство освіти і науки України продовжувало свою роботу та забезпечувало постійну комунікацію з обласними департаментами освіти і керівниками закладів вищої освіти щодо стабілізації ситуації та організації навчальних процесів. Та нові реалії, в яких опинилися заклади вищої освіти, студенти та викладачі, на разі потребують значних зусиль, щоб враховуючи обставини сьогодення, забезпечити організацію освітнього процесу в повному обсязі. За таких умов, на нашу думку, першочергової уваги потребують вирішення наступні питання, а саме:

– відновлення кадрового потенціалу закладів освіти через значний відтік конкурентоспроможних педагогічних та науково-педагогічних працівників закордон;

- проблеми функціонування системи освіти в умовах обмеженого фінансування через зменшення обсягів бюджетних видатків у зв'язку з руйнацією економіки;
- втрати контингенту абітурієнтів та студентів, які переорієнтувалися на виїзд на навчання за кордон;
- підвищена ймовірність істотного скорочення контингенту для формування державного замовлення на наступні навчальні роки (Вітренко, 2022).

Варто зазначити, що в даних умовах досить важливим є прийняття Кабінетом Міністрів України розпорядження «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки» від 23.02.2022р. (Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки). Завданням Стратегії є відбудова та продовження реформування системи вищої освіти в повоєнний період. Даний документ передбачає реалізацію п'яти стратегічних цілей, рисунок 1.

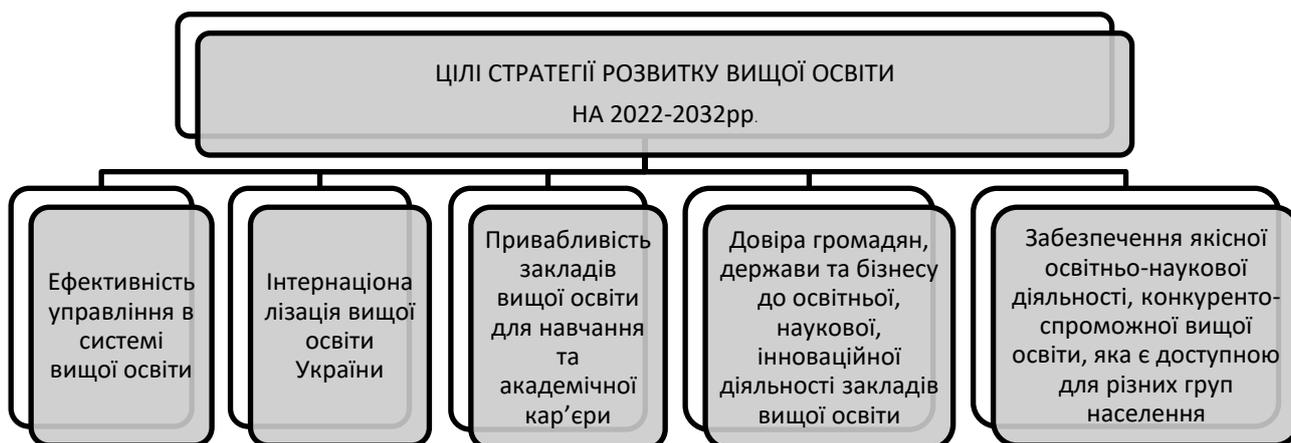

Рис.1 Основні цілі Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки

Слід зазначити, що кожна з вказаних цілей передбачає вирішення ряду завдань в межах свого напрямку, наприклад - модернізація мережі, укрупнення закладів вищої освіти, підтримка дослідницьких університетів, створення умов для розвитку державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти, сприяння використанню інноваційних технологій і новітніх засобів навчання в освітньому процесі, розвиток дослідницьких інфраструктур, гармонізацію структури вищої освіти відповідно до зобов'язань країн членів Європейського простору вищої освіти, розширення перехресного вступу, спільних, міждисциплінарних і подвійних програм, дуальної та інших форм здобуття освіти тощо (Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки).

Отже, для подолання вказаних проблем можна окреслити основні напрями:

- гармонізація законодавчо-нормативного, інституціонального та методологічного забезпечення цих освітніх сфер;
- приведення Національної рамки кваліфікацій у відповідність із нормами й положеннями Європейської рамки кваліфікацій;
- формування системи державно-приватного й соціального партнерства у сфері підготовки фахівців між провайдерами освітніх послуг та їх користувачами/споживачами, зокрема роботодавцями й професійними організаціями;
- запровадження в практичну діяльність закладів вищої освіти підготовки, перепідготовки кадрів і підвищення їх кваліфікації за мікроступенями (мікрокредитами/мікрокваліфікаціями) (Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки).

Список використаних джерел:

Вітренко, А. (2022) Вища та фахова передвища освіта в умовах воєнного стану. *Інформаційно-аналітичний збірник*. 161.

Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки» від 23.02.2022 № 286-р розпорядження Кабінету Міністрів України. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Ольга Левчук

*викладач акушерства та гінекології
Кременецького медичного фахового коледжу
імені Арсена Річинського*

Анотація. У статті розглядається питання професійного розвитку педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти; вибору й поєднанню різних форм, методів, технологій; саморозвитку й самоосвіті

Ключові слова: педагогічні працівники, методи, форми, самоосвіта, педагогічні технології.

Abstract. The article deals with the issue of professional development of teaching staff of institutions of vocational pre-higher education; selection and combination of various forms, methods, technologies; self-development and self-education.

Keywords: pedagogical workers, methods, forms, self-education, pedagogical technologies.

Враховуючи вимоги сучасного суспільства, особливо підростаючого покоління, в педагогічній сфері досить часто використовується поняття «професійний розвиток педагогічних працівників». Професійний розвиток викладачів – це постійний процес оптимального вибору й поєднання різних форм, методів, технологій, які є найбільш оптимальними в конкретній ситуації і в конкретному місці.

Сучасний педагог повинен володіти такими факторами як: професійний та особистий розвиток; підвищення професійної компетентності; можливість творчої роботи. Професійне зростання передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми удосконалення.

Підвищення кваліфікації викладачів звичайним чином проводиться через організацію ряду курсів підвищення кваліфікації. Ці курси дозволяють викладачам продуктивно діяти в колективі і сприяють підвищенню кваліфікації.

Одним із засобів становлення професіоналізму вважається атестація, так як під час проходження даної процедури викладач має можливість не тільки класифікувати, усвідомити, оцінити і переоцінити результати своєї діяльності, а й побачити власну роботу очима професіоналів.

При підготовці до атестації у викладача виникає необхідність в пошуку ефективних форм і технологій навчання і виховання, вибудовуються відносини зі

студентами, колегами, збільшується відповідальність за власну діяльність, відкритість до нового, проявляється прагнення до саморозвитку, самореалізації.

Прагнення до самовдосконалення, самоосвіта є важливими чинниками професійного зростання педагога, що забезпечують розширення його творчих можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності.

Важливе значення для професійного зростання викладача мають: оволодіння передовим педагогічним досвідом, пошуковою дослідною роботою; систематичне вивчення медичної та предметної літератури, клінічних протоколів; зустрічі з новаторами; участь у роботі методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань; ознайомлення з медичною пресою, радіо, телебаченням, Інтернетом; систематичне проходження курсів підвищення кваліфікації; проведення відкритих занять для аналізу з боку колег; вивчення інформаційно-комп'ютерних технологій.

Результатом професійного розвитку є: підвищення якості дисципліни викладання; розроблені або видані методичні посібники, статті, підручники, програми, доповіді, виступи; розробка нових форм, методів і прийомів навчання; розробка дидактичних матеріалів, тестів, наочностей; вироблення методичних рекомендацій щодо застосування нових технологій; розробка і проведення відкритих занять; проведення семінарів, майстер-класів, узагальнення досвіду з досліджуваної проблеми.

На формування професійного розвитку педагогів налаштована вся система методичної роботи, тобто система взаємозалежних дій та заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації професійної майстерності кожного викладача, на розвиток і підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу, навчального закладу в цілому.

Отже, професійний розвиток педагогічних працівників – неперервний процес, що охоплює такі складові: початкову підготовку, введення у професію та постійне вдосконалення особистісних, соціальних і професійних компетентностей викладача.

Список використаних джерел:

Вітюк, В. В. (2015). *Професійний розвиток учителя в умовах післядипломної педагогічної освіти*. Педагогічний пошук.2 (86). 28-31.

Мірошник, С. І. (2016). *Професійний розвиток педагога: сучасні підходи*. Народна освіта. 2 (29).

Петренко, Л. М. (2020). *Стратегічні орієнтири професійного розвитку науково-педагогічних працівників в умовах відкритої освіти*. Вісник післядипломної освіти. Педагогічні науки. 13 (42). 170–184.

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ – ЦЕ БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

(Оксана Луса)

Оксана Луса

викладач біології та екології,
Чернівецький медичний фаховий коледж

Анотація. У статті розглядається питання професійного розвитку педагогічних працівників; відповідності нагальним потребам суспільства в процесі формування компетентнісного, всебічно розвиненого та конкурентоспроможного фахівця.

Ключові слова: педагогічні працівники, професійний розвиток, компетентність, фахівець.

Abstract. The article considers the issue of professional development of pedagogical workers; meeting the urgent needs of society in the process of forming a competent, comprehensively developed and competitive specialist.

Keywords: teaching staff, professional development, competence, specialist.

Питання організації та результатів самоосвіти викладачів стало надзвичайно актуальним в ХХІ ст., адже зараз не достатньо знань отриманих один раз. Надання якісної сучасної освіти, не можливе без постійного професійного розвитку педагогічних працівників та їх відповідності нагальним потребам суспільства в процесі формування компетентнісного, усебічно розвиненого та конкурентоспроможного фахівця. Тому важливим фактором відповідності є самоосвіта.

Реформування освіти вимагає педагога нової формації, який здатен виконувати ролі наставника, коуча, фасилітатора і тьютора, має академічну свободу, володіє навичками випереджувального проєктного менеджменту, самостійно й творчо здобуває інформацію, організовує дитиноцентрований процес, трансформуючи методи, прийоми і технології навчання залежно від запитів і потреб замовників освітніх послуг. Актуалізується на необхідності підготовки фахівців, які відповідають викликам сьогодення, здатних до неперервного інтелектуального, культурного і духовного розвитку протягом життя шляхом формальної і неформальної освіти.

Важлива роль у реалізації цих завдань, у забезпеченні якісних змін в освіті належить післядипломній педагогічній освіті. ППО стає нині більш персоналізованою, надає кожному педагогові ширші можливості для оновлення, удосконалення, поглиблення своєї професійної підготовки в прийнятний для

нього спосіб, у тому числі шляхом дистанційного навчання із застосуванням нових інформаційних технологій.

Незважаючи на те, що питання підбору кадрів, їх підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації постійно перебувають у полі зору науковців та практиків, завжди існувала суперечність між зростаючими потребами сьогодення, суспільства й недостатньою кількістю кваліфікованих фахівців чи рівнем їх професіоналізму. У сучасних інформаційно-комунікаційних умовах ця суперечність ще більше загострилася, і стала нагальною. Тому, отримавши професійну освіту, щоб стати справжнім педагогом-фахівцем, необхідно розвивати, удосконалювати свою майстерність, підвищувати рівень кваліфікації, продовжувати навчатись упродовж всього професійного життя, тобто ставати професіоналом.

Серед різноманітних напрямків та форм методичного забезпечення професійного росту педагогів особливе місце займає методична робота. Метою методичного забезпечення освітнього процесу в коледжі є створення умов для постійного вдосконалення педагогічної діяльності, приведення його у відповідність із сучасними досягненнями науки й практики, стимулювання інноваційної діяльності педагогів.

Проблемність методичної роботи полягає перш за все в тому, щоб навчити педагога самостійно визначати, розглядати та ставити проблеми. І тут слід наголосити на врахуванні специфіки освіти дорослих, фахівців із вищою освітою, певним життєвим та професійним досвідом, які на відміну від студентів, уже мають вміння не тільки вирішувати наявні проблеми, а й ставити їх, вболівати за їхнє розв'язання, знаходити нові шляхи подолання їх, добираючи та використовуючи оптимальні й економні в часі способи виконання професійних дій і операцій, які приносять найкращі результати.

Епідемія COVID-19 та війна внесли корективи в повсякденне життя українського суспільства. Не маючи змоги працювати у звичному форматі, заклади освіти були вимушені перейти в Інтернет простір для організації навчальної, науково-методичної та управлінської діяльності.

Цей досвід показав, що в межах неперервної освіти педагогам варто підвищувати свою кваліфікацію не тільки у полі їхньої вузької спеціалізації, а й у сфері ІКТ. Опинившись ізольованими від звичного професійного середовища, освітяни водночас отримали унікальну можливість бути на зв'язку з усім світом. Відомі освітні платформи, такі як Coursera, edX, FutureLearn, OpenLearn надали безкоштовний доступ до навчання на всіх курсах на період карантину. На цих ресурсах можна не тільки розширити знання та вдосконалити вміння у своїй спеціалізації, але й пройти сертифіковані курси з інших дисциплін, таких як психологія, цифрові технології, соціологія та інші, які будуть сприяти

професійному та особистісному розвитку педагога. Це є яскравим прикладом того, як освітяни можуть підвищувати свою кваліфікацію, навчаючись на курсах, розроблених провідними університетами світу.

На курсах підвищення кваліфікації рекомендуємо використовувати матеріали про новітні наукові відкриття та методику їх вивчення, що публікуються у європейському журналі для педагогів природничих дисциплін «Science in school». При Європейській молекулярно-біологічній лабораторії (EMBL) розробляються методичні ресурси для освітян Biointeractive (<https://www.hhmi.org/biointeractive>), які містить чудові навчальні фільми, анімації, картки-завдання, схеми, презентації. Важливо, що всі матеріали логічно пов'язані і користувачу легко знайти необхідні до різних тем. Потужний блок матеріалів для викладачів та здобувачів (<https://teach.genetics.utah.edu/content/evolution/>) розроблено в університеті штату Юта. Зокрема, <https://educationalgames.nobelprize.org/educational/> містить ігри щодо визначення групи крові та переливання крові, формування умовних рефлексів, регуляції клітинного циклу, структури ДНК та організації геномів різних організмів.

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що використання онлайн-ресурсів є потужним методичним і дидактичним інструментарієм для організації підвищення кваліфікації викладачів біології та екології, які вмотивують до навчання, до оволодіння знаннями та навичками своїх здобувачів.

Список використаних джерел:

Половенко, О. В., & Кірішко, Л. М. (2018). *Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією*: навчально-методичний посібник. Кропивницький: КЗ «КОШПО ім. В. Сухомлинського». 60.

Платформи для онлайн-навчання Coursera, EdX, FutureLearn. Електронний ресурс.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Віктор Локшин

викладач вищої категорії

циклової комісії психолого-педагогічних

дисциплін Київського професійно-педагогічного

фахового коледжу імені Антона Макаренка,

доктор педагогічних наук

Анотація. У статті розглядається питання професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в умовах діджиталізації суспільства; зосереджено увагу на рівнях розвитку ціннісної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в контексті модернізації вищої освіти.

Ключові слова: педагогічні працівники, діджиталізація, професійний розвиток, компетентність, модернізація.

Abstract. The article examines the issue of professional competence of future teachers of vocational training in the conditions of digitalization of society; attention is focused on the levels of development of value competence of future teachers of vocational training in the context of modernization of higher education.

Keywords: teaching staff, digitalization, professional development, competence, modernization.

Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у контексті діджиталізації суспільства є система цінностей в умовах євроінтеграції.

Управління цінностями на рівні закладів і установ професійної освіти розширює можливості мотивації персоналу на основі ціннісних стратегій. В процесі проведення аналізу наукових джерел щодо проблем формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання можна зробити висновок, що не завжди приділяється належна увага таким її аспектам, як рівні розвитку цінностей, рівнів розвитку ціннісної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в контексті модернізації вищої освіти, формування ціннісної компетентності з урахуванням вимірів.

Мета проведення науково-педагогічних досліджень полягає в розробленні та теоретичному обґрунтуванні моделі формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з урахуванням діджиталізації. Глобалізація процесу формування міжнародних відносин, інтеграційні процеси,

що відбуваються в Європі, прагнення України стати повноцінним членом європейської та світової спільноти визначили зміну цільових орієнтирів неперервної вищої освіти. Процеси модернізації вищої освіти стосуються і аспектів підготовки майбутніх педагогів професійного навчання як її складової, здатної продуктивно використовувати внутрішні і зовнішні ресурси та забезпечувати формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в умовах євроінтеграції.

Керівники закладів та установ професійної освіти не завжди мають достатній вичерпний рівень уявлення про цінності, значущі для працівників, тому стратегія розвитку сучасних навчальних закладів іноді виявляється недостатньо вдалою. Неважливо, наскільки блискуче проведений аналіз, на якому заснована стратегія, адже саме люди – від директорів до персоналу педагогів професійного навчання середньої ланки - повинні розуміти цю стратегія відповідає їхній системі цінностей. Йдеться про цінності корпоративні, загальнолюдські, сімейно-традиційні і ключові. Ми говоримо про людські фактори, а не про матеріальну сторону справи. І цей чинник нині знаходить широке визнання у всьому світі. Цінності мають значення. Вони слугують основою для прийняття рішень і виконання дій. Цінності у відповідності до рівнів розвитку впливають на підходи до управління сучасними навчальними закладами в контексті вимірів зорієнтованими на практико-орієнтовані технології. у різних країнах світу відрізняється навіть оформлення логотипу компанії при вході, що визначає цінності команди саме в даній країні. Сила цих цінностей схожа з маховим колесом, яке важко зупинити і складно повернути. верстви – глибинні цінності, що, вибудовують стосунки лідера або його послідовників між собою. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання не можливе без урахування системи цінностей. Доречно розглядати ціннісні стратегії як складову професійної компетентності в контексті діджиталізації суспільства.

ЗМІННІ У МОДЕЛЮВАННІ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Ольга Михайленко

в. о. директора ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету»

Павло Правдивцев

викладач фінансово-економічних дисциплін ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету», кандидат економічних наук

Анотація. У статті розглядається питання професійного зростання, самоосвіти, підвищення кваліфікації та професійного розвитку педагогічного працівника; формування компетентнісного, всебічно розвиненого та конкурентоспроможного фахівця.

Ключові слова: педагогічні працівники, кваліфікація, професійний розвиток, компетентність, фахівець.

Abstract. The article examines the issue of professional growth, self-education, professional development and professional development of a pedagogical worker; formation of a competent, comprehensively developed and competitive specialist.

Keywords: teaching staff, qualification, professional development, competence, specialist.

В умовах реалізації концепції безперервної освіти важливу роль для педагогічних працівників відіграє їхній професійний розвиток, який передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання (*Верховна Рада України. Про освіту: Закон України*, ст. 59). Різноманіття форм, видів, напрямів підвищення кваліфікації та наявність свобод для педагогічних працівників обумовлюють необхідність моделювання їхньої індивідуальної траєкторії професійного розвитку та вивчення факторів, що її визначають.

Значний внесок у дослідження питань моделювання (проєктування) індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога зробили такі відомі українські вчені, як Боровік О. М., Гурова К. Д., Кірішко Л. М., Мариновська О. Я., Метешкін К. О., Половенко О. В., Полякова Г., Хуторський А. В. та інші.

Мета даного дослідження – визначити ключові екзогенні та ендогенні змінні у моделі індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника закладу передвищої фахової освіти.

На думку Полякової Г., для реалізації індивідуальної траєкторії освіти необхідним є її моделювання, прогнозування та визначення результатів, оскільки невірний обраний шлях коштує марно витраченого часу, коштів і зусиль працівника й організацій (Полякова, 2010). А саме моделювання індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога має враховувати фактори (зовнішні та внутрішні), що впливають на вибір чи побудову траєкторії, прийняття рішень щодо вибору форм і способів освіти, розробку моделей освіти, інструментарію вимірювання результатів.

Слід зазначити, що ключову роль у будь-яких моделях відіграють змінні фактори. Як правило, вони поділяються на екзогенні, що вводять в модель у готовому вигляді, та ендогенні, що є результатом рішення моделі. Щоб побудувати ефективну модель індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника закладу фахової передвищої освіти, слід визначити подібні змінні, що притаманні саме такій моделі.

Отже, першою екзогенною змінною можна вважати академічну свободу. Сьогодні вона є однією із засад державної політики у сфері освіти України. Реалізація цього принципу впливає на розширення прав та можливостей педагогічних працівників щодо підвищення кваліфікації та перепідготовки.

Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, педагоги закладів освіти, зокрема фахової передвищої, можуть:

- здійснювати самостійний вибір конкретних форм, видів та напрямів підвищення кваліфікації;
- обирати різних суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації як в Україні, так й за кордоном (крім держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом);
- підвищувати кваліфікації поза межами плану закладу освіти на відповідний рік за власний рахунок (Постанова Кабінету Міністрів України).

Другою екзогенною змінною є існуючі вимоги до процесу професійного розвитку педагогів, серед яких:

- 1) обов'язок постійного підвищення кваліфікації, а для працюючих у сфері фахової передвищої освіти його виконання є щорічним;
- 2) накопичення годин та/або кредитів ЄКТС (для педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти у обов'язку не менш ніж 120 годин на п'ять років);

3) здійснення підвищення кваліфікації згідно з планом закладу освіти на відповідний рік (Постанова Кабінету Міністрів України).

Третьою екзогенною змінною є форма підвищення кваліфікації, яку педагог обирає між інституційними формами (очна (денна, вечірня)), заочна, дистанційна, мережева), дуальною, на робочому місці тощо (Постанова Кабінету Міністрів України).

Четвертою екзогенною змінною є види підвищення кваліфікації, серед яких основними є навчання за відповідними програмою (у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) або стажування (Постанова Кабінету Міністрів України).

П'ятою екзогенною змінною є вибір напрямку підвищення кваліфікації, а саме: удосконалення професійних предметних компетентностей; набуття компетентностей, необхідних протягом життя; вивчення основ андрагогіки, особливостей (специфіки) інклюзивного навчання, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі; формування мовленнєвої та комунікаційної компетентностей, професійних компетентностей галузевого спрямування; розвиток управлінської компетентності тощо (Постанова Кабінету Міністрів України).

Отже, результатом реалізації моделі індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога, тобто ендогенною змінною, має стати рівень загальних та професійних компетентностей відповідно до вимог професійного стандарту викладача закладу фахової передвищої освіти.

Список використаних джерел:

Верховна Рада України. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>

Полякова, Г.(2010). Напрями моделювання індивідуальної траєкторії безперервної освіти й самоосвіти педагогічних працівників. *Теорія та методика управління освітою*. 3.http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_3/28.pdf.

Постанова Кабінету Міністрів України. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Порядок від 21.08.2019 № 800. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/go/800-2019-%D0%BF>

ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД ОБ'ЄКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ

Ірина Мося'

*старший науковий співробітник
лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України,
кандидат педагогічних наук*

Анотація. У статті розглядається питання технології тестового контролю навчання; його перевагами над усталеними методами педагогічного контролю: наукова обґрунтованість тесту, що дає об'єктивну оцінку; технологічність тестового методу; точність вимірювання; наявність однакових вимог для всіх випробуваних; сумісність тестової технології з іншими педагогічними технологіями.

Ключові слова: *тестовий контроль, якість, педагогічні працівники, студенти, метод, рівень знань.*

Abstract. The article examines the issue of test control learning technology; its advantages over established methods of pedagogical control: the scientific validity of the test, which provides an objective assessment; manufacturability of the test method; measurement accuracy; the presence of the same requirements for all subjects; compatibility of test technology with other pedagogical technologies.

Key words: *test control, quality, teaching staff, students, method, level of knowledge.*

Варто наголосити на тому, що із найважливіших напрямків реформування системи освіти є вдосконалення контролю та управління її якістю. Поряд із вже існуючою традиційною системою оцінювання і контролю результатів навчання студентів почала складатися нова система контролю, заснована на використанні тестових технологій. Застосування тестів для вимірювання навчальних досягнень студентів є інновацією, тому поряд із проблемою вивчення нового педагогічного явища постає питання розробки та застосування педагогічної технології тестового контролю навчальних досягнень тих, хто навчається.

Актуальність технології тестового контролю зумовлена його перевагами над усталеними методами педагогічного контролю: наукова обґрунтованість тесту, що дає об'єктивну оцінку; технологічність тестового методу; точність вимірювання; наявність однакових вимог для всіх випробуваних; сумісність тестової технології з іншими педагогічними технологіями.

Як метод тестування передбачає процедуру вимірювання, в якій у якості

інструменту вимірювання використовується тест (сукупність тестових завдань, підібраних за певними правилами і призначених для вимірювання певного кількісного показника). Тестування – це метод і процес педагогічного вимірювання, що полягає у кількісному вимірюванні рівня (ступеня вияву) знань, умінь, навичок, здатностей, властивостей, якостей, уявлень того, хто випробовується, з метою їх оцінювання. Засобом або інструментом вимірювання (те, за допомогою чого здійснюється вимірювання) у цьому процесі є тест. Наприклад, під час усного опитування інструментом вимірювання є бесіда, екзаменаційний білет; письмової роботи – диктант, відповідь на запитання; під час тестування – тест, складений із тестових завдань.

Специфічна форма тестових завдань полягає в тому, що завдання тесту є не питаннями і не задачами, а завданнями, що сформульовані у вигляді висловлювань (істинних чи помилкових) залежно від відповідей. Завдання у тесті розміщуються в порядку зростаючої складності – від найлегшого до складного. Оскільки у педагогічному тесті завдання впорядковуються за принципом послідовного ускладнення – частина тих, хто тестується, не справляються із завданнями вже на найлегшому, першому етапі, інші – на наступних етапах. Студенти середнього рівня підготовки можуть відповісти правильно лише на певну частину завдань тесту. Отже, лише найбільш підготовлені студенти у змозі дати правильну відповідь на завдання найвищого рівня складності, що розміщені в кінці тесту.

Визначений зміст означає використання в тесті лише такого контрольного матеріалу, який відповідає змісту навчальної дисципліни. Матеріал, що виходить за межі навчального змісту в педагогічний тест не включається. Для кожного завдання пропонуються відповіді: правильні й неправильні. Критерії щодо правильності заздалегідь визначаються авторами тесту. Вірогідність правильної відповіді на те чи інше завдання залежить від співвідношення рівня знань того, хто тестується, та рівня складності завдання.

Рівень і структура знань виявляється при аналізі відповідей кожного студента на всі завдання тесту. Чим більше правильних відповідей, тим вище індивідуальний тестовий бал тих, хто проходить тестування. Як правило, цей бал асоціюється із поняттям «рівень знань» і проходить процедуру уточнення на основі тієї чи іншої моделі педагогічного вимірювання.

Для тестів, як правило, достатньо враховувати лише правильність виконання завдання і менше уваги звертати на спосіб розв'язання, характер утруднень тощо. У зв'язку з цим визначається і використовується статистична трудність завдань, яка визначається частками вибірки студентів, які правильно і неправильно виконали завдання.

Другою важливою характеристикою до тестових завдань є варіація тестових балів. Якщо на якесь завдання правильно відповідають всі, хто тестується – то таке завдання є настільки легким, що воно втрачає суттєву властивість бути тестовим, оскільки мета розробки тесту – це вимірювання рівня підготовленості студентів. А це можливо якісно зробити лише за допомогою системи завдань зростаючої складності. Якщо ж всі без винятку студенти відповідають на завдання однаково правильно, то це означає, що воно не диференціює їхній рівень знань.

Кількість тестових завдань у тесті становить довжину тесту, яка має бути мінімально достатньою для реалізації поставлених завдань тестування із певним рівнем точності.

Оцінюючи знання студентів, викладач має використовувати лише якісні тести. На підставі аналізу і узагальнення психолого-педагогічних джерел зазначимо, що серед вимог, що висуваються до тестів, більшість дослідників виділяють наступні:

- 1) адекватність (валідність);
- 2) надійність;
- 3) визначеність (загальнозрозумілість);
- 4) доступність;
- 5) однозначність.

Валідність тесту оцінюється за трьома характеристиками: функціональність, змістовність та прогностичність. Надійність тесту полягає в тому, що повторне виконання тесту одним і тим самим студентом повинно давати практично однакові результати. Під визначеністю (загальнозрозумілістю) тесту мається на увазі якість тесту, що дозволяє студенту, який працює з ним, добре розуміти, яку діяльність він повинен виконувати, які знання повинен продемонструвати та у якому обсязі. Доступність тесту означає, що тестові завдання необхідно формулювати чітко і прямолінійно. Однозначність тесту припускає, що якість його виконання студентами має оцінюватися різними експертами.

Що ж стосовно до загальних методичних вимог конструювання усіх тестових завдань, то варто дотримуватися наступних, а саме: предметна чистота; стислість тестового завдання; ясність і чіткість питань; стислість за часом; складність та розподільча здатність завдання.

Також слід пам'ятати, що педагогічний тест – це не випадкове, механічне поєднання завдань, а надійний інструмент отримання даних про рівень і структуру підготовленості студента. Щоб прийняти рішення щодо застосування тесту як вимірника рівня знань, необхідно ґрунтовно проаналізувати показники його якості (надійність, розподільча здатність), визначені в експериментальному дослідженні, і лише після цього використовувати тест на практиці.

Список використаних джерел:

Лузан, П. Г. та ін. (2008). *Методика тестування рівня професійної компетентності майбутніх фахівців-аграрників: методичний посібник для науково-педагогічних працівників вищих аграрних навчальних закладів*. Київ. НУБіП України. 136.

Лузан, П. Г. (2009). *Методика підготовки та проведення тестового оцінювання знань студентів* (методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників вищих аграрних закладів). Київ. НУБіП України. 88.

Мося, І. А. (2020). Оцінювання якості підготовки фахівців засобами технології тестового контролю. *Технологічна і професійна освіта в умовах ринку праці: Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти. Матеріали А 43 II Міжнародної науково-практичної конференції*. (14 травня 2020 р.) Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка. 191-193.

МЕТОДОЛОГІЯ МЕТРИЧНОГО ВИМІРЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Сергій Охременко

*директор ТОВ «ДРБП «Новобудова»,
доктор філософії в галузі освіти*

Анотація. У статті розглядається проблема моделювання та вимірювання професійної компетентності здобувачів ПО; обґрунтування прагматичної методології метричного вимірювання рівня ПрК, як професійного стандарту відповідної кваліфікації, якої достатньо для виконання завдань відповідної актуальної професійної діяльності згідно її стандарту якості.

Ключові слова: моделювання, професійна компетентність, здобувач, метричне вимірювання.

Abstract. The article considers the problem of modeling and measuring the competence of professional competence of software applicants; substantiation of the pragmatic methodology of metric measurement of the level of PR as a professional standard of the corresponding qualification, which is sufficient to fulfill the tasks of the relevant actual professional activity according to its quality standard.

Keywords: modeling, professional competence, acquirer, metric measurement.

Якість професійної освіти (ПО) – це ступінь її відповідності вимогам здобувачів ПО до розвитку їх професійної компетентності (ПрК), як умови успішної кар'єри на конкурентному ринку праці та його вимогам до ПрК. Для об'єктивного оцінювання ПрК необхідне прагматичне її вимірювання з високою змістовою валідністю, яка забезпечує відповідність актуальним вимогам ринку праці. Вимірювання ПрК необхідно для об'єктивного її оцінювання, для раціонального рекрутингу, для ефективного управління професійною освітою та самоосвітою впродовж життя. Тому проблемі моделювання та вимірювання компетентності присвячені численні міжнародні дослідження та програми (Zlatkin-Troitschanskaia, Shavelson, & Kuhn, 2015).

Дослідниками розглядаються різноманітні моделі численних видів ПрК з показниками, які пропонується оцінювати лише експертним методом. У стандартах професійної (професійно-технічної) освіти, затверджених МОН України розроблених за компетентнісним підходом, визначено лише перелік нормативних знань та вмінь, які забезпечують ПрК, але поза увагою залишилися інші складові ПрК, визначені в законодавстві України. Засоби оцінювання отриманих знань та вмінь пропонують, у цих стандартах, створити самим закладам освіти, орієнтуючись на відповідні професійні стандарти та/або

стандарти відповідних робіт. Професійні стандарти тільки почали розробляти за компетентнісним підходом, в яких на основі аналізу виробничих функцій визначено перелік відповідних знань та вмінь, але поза увагою залишились засоби їх вимірювання та інші складники ПрК. Більш того, ці стандарти розроблялись за методологією, яка не передбачає стандарт (мінімальні вимоги до якості і продуктивності) виконання професійних функцій та в них не пропонується методологія створення відповідних засобів справедливого та валідного вимірювання ступня відповідності ним.

Таким чином, актуальні для економіки та освіти завдання створення стандартів професійної освіти та професійних стандартів, виконувались за методологією, запропонованою МОН, без відповідного наукового її обґрунтування, що привело до проблеми їх низької прагматичності та ефективності. Ця проблема і обумовила мету нашого дослідження.

Мета нашого дослідження – створення та обґрунтування прагматичної методології метричного вимірювання рівня ПрК, як професійного стандарту відповідної кваліфікації, якої достатньо для виконання завдань відповідної актуальної професійної діяльності згідно її стандарту якості.

Науковою основою наших досліджень з методології вимірювання ПрК стали результати досліджень фахівців організаційної психології, предметом якої є проблеми організації та управління бізнесу, питання підбору персоналу, мотивації, навчання та розвитку співробітників, організаційної поведінки тощо. Тобто проблеми ефективності управління організацією та її персоналом в умовах ринку. Згідно цих досліджень найбільш справедливими та валідними методами оцінювання ПрК є методи «асесмент центр» та метод «оцінки зразків робіт» (Мучински, 2004, с.154). Проте ці методи мають великі питомі витрати на їх застосування, але сучасні онлайн-технології дозволяють їх суттєво скоротити (Охременко, 2022, с.188-189).

Метод «оцінки зразків робіт» є найстарішим методом оцінювання професіоналів, очевидна валідність якого обґрунтована часом, достатньо пригадати походження слова «шедевр». Конструктивна валідність цього методу обґрунтована дослідженнями організаційних психологів (Мучински, 2004) та навіть визначенням ПрК, як здатності ефективно виконувати відповідні завдання. Його *змістова валідність* забезпечується відповідним підбором випробувальних завдань та стандартом якості їх виконання. Процес та результат праці мають, як правило, відповідні стандарти їх якості, які людськість та ринок навчилися створювати та об'єктивно оцінювати відповідність їм результатів праці. Проте, оцінювання, навіть незалежними експертами, має високу ймовірність помилок оцінювання, які можливо віднести до 3-х категорій, а саме: гало-ефект (або ефект ореолу), поблажливість, центральна тенденція (Мучински, 2004, с. 246). Тому

для кількісної оцінки якості застосовують методи кваліметрії, які ґрунтуються на формалізації якісних характеристик відповідних процесів через їх розподіл на простіші та визначені їх нормативного чи стандартного перебігу через систему критеріїв – показників діяльності. В педагогіці використовують, переважно, рангову шкалу вимірювання виконання завдань та рівня ПрК на основі вражень асесорів (експертів) без використання відповідних стандартів, індикаторів та засобів вимірювання якості виконання завдань. Засобами педагогічних вимірювань за метричною шкалою є валідізовані тести, які надійно та справедливо вимірюють лише знання та деякі навички, як необхідні фактори здатності виконання завдань, але не достатні для вимірювання здатності виконання майбутніх виробничих завдань.

Тому ми пропонуємо *нову методологію вимірювання ПрК*, де її засобом є система декомпозиції завдань (від складного до простого) з відповідними стандартами їх виконання, а одиницями виміру рівня ПрК – є відсоток від норм терміну їх виконання згідно цих стандартів (Охременко, 2022, с.173-176).

Термін якісного виконання завдань – це індикатор продуктивності та ефективності праці, це об’єктивний, економічний показник, що легко фіксується в онлайн режимі. Стандарти якості виконання виробничих завдань з вимірюваними індикаторами якості визначаються їх постановником або професійними об’єднаннями чи державою, а *відповідна декомпозиція завдань* – є продуктом науково-методичного забезпечення професійної освіти.

Список використаних джерел:

Zlatkin-Troitschanskaia, O., Shavelson, J., & Kuhn, C., (2015). The International State of Research on Measurement of Competency in Higher Education. *Studies in Higher Education* 40 (3). 393-411.

Мучински, П. (2004). Психологія. Професія. Кар’єра. СПб: Питер.

Охременко, С. (2022). Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі з використання онлайн-технологій. Дисертація доктора філософії з професійної освіти 015. ІІТО НАПНУ Київ.

МЕТОДОЛОГІЯ МЕТРИЧНОГО ВИМІРЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЦІННІСНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

Сергій Охременко

*директор ТОВ «ДРБП «Новобудова»,
доктор філософії в галузі освіти*

Анотація. У статті розглядається проблема моделювання та вимірювання професійної ціннісної орієнтації здобувачів ПО; обґрунтування прагматичної методології метричного вимірювання рівня ПрК, як професійного стандарту відповідної кваліфікації, якої достатньо для виконання завдань відповідної актуальної професійної діяльності згідно її стандарту якості.

Ключові слова: моделювання, професійна компетентність, ціннісні орієнтації, здобувач, метричне вимірювання.

Abstract. The article considers the problem of modeling and measuring the professional value orientations of software applicants; substantiation of the pragmatic methodology of metric measurement of the level of PR as a professional standard of the corresponding qualification, which is sufficient to fulfill the tasks of the relevant actual professional activity according to its quality standard.

Keywords: modeling, professional competence, value orientations, acquirer, metric measurement.

Ціннісні орієнтації (ЦО) – елементи внутрішньої структури особистості, сформовані і закріплені життєвим досвідом особи в ході процесів соціалізації та соціальної адаптації, що відображають прийняття особистістю основних цілей життя (термінальних цінностей – *цінностей-цілей*) та визначальних засобів їх реалізації (інструментальних цінностей – *цінностей-засобів*). ЦО забезпечують цілісність та стійкість особистості, визначають структури свідомості та програми та стратегії діяльності, допомагають контролювати та організують мотиваційну сферу, інструментальні орієнтації на конкретні об'єкти та (або) види діяльності та спілкування, як засіб досягнення цілей у різних сферах діяльності особистості, а саме: професійній, фінансовій, сімейній, соціальній, суспільній, духовній, фізичній, інтелектуальній. Особистість діє та проявляється у всіх цих сферах, які впливають одна на одну, але провідною для дорослої людини, з нашої точки зору, є професійна діяльність. Тому професійна ЦО визначає розвиток особистості та є основою її професійної компетентності (ПрК). Так згідно досліджень організованих Світовим банком саме соціально-емоційні навички, які базуються на ЦО, є основним фактором соціальної та професійної успішності особистості

(Карпіо, Купець, Мюллер, & Олефір, 2017). Отже, в контексті професійної освіти, оцінювання та вимірювання стану та рівню професійної ЦО є актуальним завданням розвитку ПрК здобувачів освіти.

ЦО досліджують з застосуванням діагностичних методів, найпоширенішими з яких є тест «Ціннісні орієнтації» (М. Рокича), який виявляє ієрархію двох класів термінальних та інструментальних цінностей, «Методика вивчення ціннісних орієнтацій» (Д. Леонтьєва), яка є адаптацією методики М. Рокича, «Морфологічний тест життєвих цінностей» (В. Сопова, Л. Карпушиної), «Експрес-діагностика соціальних цінностей особистості», «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» (С. Бубнова), «Методика дослідження цільової спрямованості особистості», питальники «Життєве покликання» та «Особистісна біографія» (О. Моткова).

Попри безумовні переваги тестів та питальників (компактність, швидкість проведення та опрацювання результатів), вони мають і обмеження, а саме: 1) неоднозначність критеріїв у наданні ціннісних переваг; 2) незахищеність від можливих фальсифікативних стратегій досліджуваного; 3) відсутність можливості відстеження та вимірювання прояву ЦО у поведінці особистості. Поза увагою залишилось розроблення діагностичних методів професійної ЦО, основаних на *аналізі даних* з не слів, а з дій осіб.

Отже метою нашого дослідження стала методологія метричного вимірювання професійної ЦО особистості на основі її відповідних дій.

Більшості методик діагностики ЦО, починаючи з М. Рокича, базуються на наступних положеннях: *загальна кількість цінностей людини є невеликою; для всіх людей характерними є одні і ті самі цінності, хоча міра їх значущості є різною; вплив цінностей виявляється у всіх соціальних феноменах; джерела цінностей простежуються в культурі, суспільстві, його інститутах і в особистості; цінності організовані в системи.* Тому з метою вимірювання ЦО для всіх професій пропонуємо *систему* ЦО, що складається з 2-х кластерів: 1) *цінностей-цілей*, що визначаються спрямованістю особистості (на себе, на справу, на команду); 2) *цінностей-засобів*, що визначаються професійно важливим соціальними якостями особи (ПВСЯ): відповідальністю, самостійністю, чуйністю, організованістю, ініціативністю, які перекликаються з рисами особистості у Великій п'ятірці (Охременко, 2022).

Ця система складників професійної ЦО надає можливість створити метричні індикатори, як відсотки від норм часу відповідних дій у проектній команді, а саме для: *відповідальності* – дотримання графіку часу дій; *самостійності* – часу отримання допомоги; *чуйності* – часу виконання побажань замовника чи членів команди; *організованості* – часу виправлення недоліків; *ініціативності* – часу втілення сприйнятих командою ідей; *спрямованості* – часу

витраченого (на себе – допомоги членів команди, на справу – виконання завдань у команді, на загал – допомоги членам команди).

Можливість отримання відповідних онлайн індикаторів професійної ЦО забезпечується застосуванням інформаційно-комунікативних технологій (програм класу CRM, ERP і хмарних сервісів)(Охременко, 2022). Педагогічними умовами методик вимірювання ЦО є команда проекту, яка уособлює для особи суспільство, та відповідні нормативи часу відповідних дій осіб у аналогічних проектах та умовах їх реалізації. Засобами вимірювання є онлайн платформа з фіксації та відео засоби з відстеження часу відповідних дій осіб, а також відповідні командні завдання зі стандартами якості їх виконання, що моделюють майбутню професійну діяльність. Змістова валідність методик, створених згідно нашої методології, забезпечується відповідним підбором системи завдань та проектів, як декомпозиції майбутніх професійних. Умови конструктивної та критеріальної валідності й надійності цих методик обґрунтовані у дисертаційному дослідженні (Охременко, 2022).

Таким чином обґрунтовано методологію метричного вимірювання ЦО осіб за *невеликою кількістю загальних однакових для всіх професійних цінностей*, але з *різною мірою значущості та їх прояву, організованих у відповідну систему ЦО*. Запропоновано педагогічні умови та засоби формування ЦО, а саме: виконання командних проектів, які є декомпозицією майбутніх професійних; онлайн платформи та відео засоби для фіксування часу відповідних дій осіб у команді проекту. Ці умови та засоби надають можливість використання джерел формування ЦО, які є у професійній культурі, професійному середовищі, його інститутах – *правилах професійної та навчальної діяльності*.

Список використаних джерел:

Карпіо, Хімена Дель, Купець, О., Мюллер, Н., & Олефір, А. (2017). Навички для сучасної України 2017. Міжнародний банк реконструкції та розвитку та Світовий банк 1818 H Street NW, Washington DC 20433.

Охременко, С. (2022). Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі з використання онлайн-технологій. Дисертація доктора філософії з професійної освіти 015. ІПТО НАПНУ Київ.

WEB-КВЕСТ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ

Тетяна Пащенко

старший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України, кандидат педагогічних наук

Анотація. У статті розглядається проблема застосування web-квеста як сучасної технології оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах; ключових моментах, формах цієї технології.

Ключові слова: *технології оцінювання, якість, коледж, студенти, навчальний процес.*

Abstract. The article examines the problem of web-quest as a modern technology for assessing the quality of training of specialists in colleges; key moments, forms of this technology.

Keywords: *evaluation technologies, quality, college, students, educational process.*

Аналіз практики оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах свідчить, що інтенсивний розвиток інформаційних технологій, активне впровадження Інтернету у навчальний процес привели до появи інноваційних методів розв'язування навчальних задач – web-квеста. Web-квестом називається спеціальним чином організований вид дослідницької діяльності, для виконання якої студенти здійснюють пошук інформації в мережі за вказаними адресами. Вони створюються для того, щоб краще використати час студентів, щоб використовувати отриману інформацію в практичних цілях та розвивати вміння критичного мислення, аналізу, синтезу та оцінки інформації. Зрозуміло, що студенти краще та з більшим захопленням навчаються тоді, коли вони є активними учасниками освітнього процесу, а не лише спостерігачами (Лузан та ін., 2021).

Web-квести найкраще підходять для роботи в міні-групах, проте існують і web-квести, призначені для роботи окремих студентів. Додаткову мотивацію під час виконання web-квесту можна створити, запропонувавши студентам вибрати ролі (наприклад, вчений, журналіст, детектив, архітектор тощо), і діяти відповідно до них.

Форми web-квесту можуть бути різними. Наприклад.

1. Створення бази даних із проблеми, всі розділи якої готують студенти. Створення мікросвіту, в якому студенти можуть пересуватися з допомогою гіперпосилань, моделюючи фізичний простір. Написання інтерактивної історії (студенти можуть вибирати варіанти продовження роботи; для цього щоразу вказуються два-три можливі напрямки). Створення документа, що дає аналіз будь-якої складної проблеми та запрошує студентів погодитися чи не погодитися з думкою авторів.

2. Інтерв'ю on-line із віртуальним персонажем. Відповіді та питання розробляються студентами, які глибоко вивчили цю особу. (Це може бути політичний діяч, літературний персонаж, відомий вчений тощо) Даний варіант роботи найкраще пропонувати не окремим студентам, а міні-групі, яка отримує спільну оцінку (яку дають інші студенти та викладач) за свою роботу.

Ключовим моментом будь-якого web-квесту є докладна шкала критеріїв оцінки, спираючись на яку, учасники проєкту оцінюють себе, товаришів по команді. Цими критеріями користується і викладач. Web-квест є комплексним завданням, тому оцінювання його виконання має ґрунтуватися на кількох критеріях, орієнтованих на тип проблемного завдання та форму подання результату, рекомендується використовувати від 4 до 8 критеріїв, які можуть містити оцінку (Dodge, 1995):

- дослідницької та творчої роботи,
- якості аргументації, оригінальності роботи,
- навичок роботи в мікро групі,
- усного виступу,
- мультимедійної презентації,
- письмового тексту тощо.

Web-квест має ряд переваг та недоліків у порівнянні з іншими інноваційними методами оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах. До одного з головних недоліків можна віднести той факт, що не всі студенти достатньо матеріально-технічно забезпечені. Проте, основних переваг застосування web-квест технології набагато більше.

1. *Спрямованість на активізацію самоосвітньої діяльності студента* за рахунок усунення акцентів в освітньому процесі з викладача на студента. При виконанні завдань web-квесту викладач виступає у ролі консультанта, організатора та координатора проблемно орієнтованої, навчально-пізнавальної діяльності студентів. Він створює умови для самостійної розумової діяльності студентів і всіляко підтримує їхню ініціативу. У свою чергу, студенти стають повноцінними учасниками процесу навчання, розділяючи з викладачем

відповідальність за процес та результати навчання.

2. Підвищення мотивації студентів до навчання та самостійної роботи.

Web-квести надають великі можливості для мотивації студентів до освоєння сучасних інформаційних технологій (вони вчать пошуку, відбору та аналізу інформації; розвивають уміння оцінювати достовірність, повноту отриманої інформації; вмінню представляти інформацію у різних видах; вмінню етичної та безпечної поведінки в Інтернеті, ефективному використанню різних цифрових інструментів).

3. Формування загальнокультурних та професійних компетентностей:

- володіння культурою мислення, здатність до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановка мети та вибору шляхів її досягнення;
- здатність логічно, вірно, вибудовувати усне та письмове мовлення;
- готовність до взаємодії із колегами, до роботи у колективі;
- готовність використовувати основні методи, засоби отримання, зберігання, переробки інформації, готовність працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією;
- здатність працювати з інформацією у глобальній комп'ютерній мережі;
- здатність ведення дискусії та полеміки.

4. Оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах. Оскільки рівень набутих знань та умінь студентів постійно змінюється, необхідно відстежувати ці знання за допомогою оцінювання. Студенти, завдяки своєчасному оцінюванню, зможуть коригувати свої знання, пізнавальну діяльність та набувати нові знання. Оцінювання привчає студента до постійної та відповідальної навчальної праці, дисциплінує, розвиває самоконтроль та самооцінку. Оцінювання пізнавальної діяльності студента дозволяє викладачеві стежити за засвоєнням знань, виявляти типові помилки, оцінювати якість викладання, коригувати свої дії тощо.

5. Реалізація творчого потенціалу. При виконанні завдань web-квесту студентам надається можливість давати відповіді на завдання у будь-якій зручній для них формі. Наприклад, у вигляді презентації, текстового документа або анімаційного ролика.

6. Розвиток таких особистісних якостей, як поетичні, музичні, мистецькі здібності.

7. Підвищення особистісної самооцінки тощо.

8. Розвиток незатребуваних у навчальному процесі особистісних якостей. Оскільки одним із етапів виконання роботи є обговорення підсумків, студенти розвивають у собі ораторські та лідерські якості за рахунок публічних виступів, відстоювання інтересів групи, захисту проекту тощо.

У коледжах web-квести найчастіше більш вузько орієнтовані на яку-небудь дисципліну або тему. На сьогоднішній день існують різні конструктори web-квестів, а також безліч web-ресурсів з готовими квестами та шаблонами для їх створення, що дозволяє спростити використання даної технології.

Процес створення web-квесту Б. Додж описує наступними пунктами: вибір теми; вибір Інтернет-сервісу та дизайну; підбір завдань, web-ресурсів, запланованих результатів; наповнення web-квесту змістом.

Вибір теми для web-квесту має відповідати таким умовам: відповідати освітнім стандартам та конкретному навчальному курсу, містити завдання, які сприятимуть розвитку високого рівня мислення студентів, змістовно замінювати та доповнювати наявні матеріали по темі, дозволяти ефективно використовувати web-ресурси.

Другим кроком є визначення основних понять з теми, а також створення глосарію чи словника. Цей крок дозволить визначити ключові точки для створення завдань. Третім кроком є цілепокладання. На цьому етапі розробки визначаються цілі web-квесту. При формуванні цілей web-квесту рекомендується спиратися на принцип таксономії Б. Блума. При виконанні четвертого кроку відбувається вибір ресурсу, на якому буде створено web-квест. Як приклад можуть виступати: Google, або сайти навчальних закладів. П'ятим кроком є вибір типу та форми web-квесту. Вибір здійснюється відповідно до класифікації. Шостий крок – написання сценарію. Сценарій – спільна ідея та окремі завдання, які студентам належить виконати поетапно чи хаотично. Також сценарій включає мітки (підказки), що допомагають орієнтуватися за web-квестом. Сьомим кроком є розробка завдань та вибір засобів реалізації. При організації спільної чи самостійної діяльності доцільно використовувати послуги та web-ресурси. Спрямованість таких ресурсів буде залежати від тематики web-квесту. Наприклад, якщо web-квест має завдання використовувати технологію QR-кодів, то доцільно використовувати сервіс QrCoder для генерації кодів тощо. На фінальному, восьмому кроці відбувається розробка критеріїв оцінювання. Основним розділом web-квесту є розробка критеріїв оцінювання, спираючись на яку учасники проекту оцінюють себе та товаришів за групою.

Список використаних джерел:

- Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пашенко, Т. М., Мося, І. А., & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник*. Житомир: «Полісся».
- Dodge, B. (1995). Some thoughts about Web Quests [Online]. Available: http://edweb.sdsu.edu/courses/edtec596/about_webquests.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Оксана Петренко

*спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
ВСП Київський індустріальний фаховий коледж КНУБА*

Анотація. У статті розглядається питання науково-методичної роботи як засобу підвищення фахової майстерності педагогічних працівників; окреслюються основні завдання методичної роботи в закладі фахової передвищої освіти.

Ключові слова: науково-методична робота, професійна компетентність, педагогічні працівники, кваліфікація.

Abstract. The article examines the issue of scientific and methodical work as a means of improving the professional skills of pedagogical workers; outline the main tasks of methodical work in the institution of vocational pre-higher education.

Keywords: scientific and methodical work, professional competence, teaching staff, qualification.

Педагог – представник однієї з найбільш соціально значимих людських професій, праця якого спрямована на розвиток і формування людини.

Його професійний розвиток являє собою неперервний процес, що охоплює різні складові: початкову підготовку, введення у професію та постійне вдосконалення особистісних, соціальних і професійних компетентностей педагога (Мірошник, 2018).

Сучасному педагогу необхідні гнучкість і нестандартність мислення, вміння адаптуватися до швидких змін умов життя. Тому він повинен постійно підтримувати високий рівень професійної компетентності та мати розвинені професійні здібності. Ця проблема зафіксована у державній національній програмі «Освіта», де наголошується, що один з головних шляхів реформування освіти полягає в необхідності «підготовки нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професійного та загальнокультурного рівня» (Ковальчук, 2021).

Сучасні реалії, в яких опинилися викладачі закладів фахової передвищої освіти (змішане, дистанційне навчання) змушують їх до постійного удосконалення професійної майстерності, збагачення арсеналу технологій, методів та прийомів педагогічної діяльності.

Існує потреба розроблення інтегративного підходу до професійного розвитку особистості педагога в умовах цивілізаційних змін, що передбачає

комплексне врахування закономірностей і механізмів цілісного розвитку людини як фахівця, особистості і громадянина, тобто йдеться про громадянський розвиток особистості професіонала (Вознюк, 2010).

Найважливішим засобом підвищення фахової майстерності учителів є науково-методична робота. Це важлива складова педагогічної освіти, що має цілісну систему дій і заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного педагогічного працівника, розвиток творчого потенціалу, досягнення позитивних результатів навчально-виробничого процесу.

Методична робота забезпечує підтримання прагнення до пошуку, сприяє взаємному збагаченню педагогічними знахідками, дає змогу молодим учителям вчитися майстерності у досвідченіших колег.

Даний вид роботи вимагає від викладачів участь в колективних формах навчання: методичних об'єднаннях, семінарах, проблемних групах, дослідницько-експериментальній роботі та ін. Участь у методичній роботі має бути професійним обов'язком кожного педагогічного працівника.

Основними завданнями методичної роботи в закладі фахової передвищої освіти є:

- організацію безперервного удосконалення фахової майстерності та підвищення професійної компетентності викладачів;
- систематичне інформування про нові методичні рекомендації, публікації щодо змісту й методики навчально-виховної роботи,
- вивчення відповідних державних нормативних документів;
- удосконалення навичок самоосвітньої роботи педагога;
- проведення методичних заходів, спрямованих на розвиток творчих можливостей викладачів, вивчення і поширення передового педагогічного досвіду (Бондарчук, (2018).

В Україні, як і в усьому світі, спостерігається тенденція до розширення можливостей навчання завдяки використанню інформаційно-комунікаційних технологій, електронних освітніх ресурсів, хмарних сервісів і технологій дистанційного навчання. Тому на перший план виходить вдосконалення знань викладачів даної галузі, щоб в подальшій роботі вони підвищували якість проведення навчальних занять на основі впровадження інформаційних технологій.

З огляду на вище сказане вирішальною ланкою системи методичної освіти стає самоосвітня робота викладача. Тому завданням навчального закладу є створити такі умови, які б давали можливість педагогам підвищувати свій професіоналізм. Одним із таких способів є надання педагогічному працівнику

методичного дня.

Упродовж методичного дня викладач займається вивченням законодавчих актів і нормативних документів з питань освіти і виховання; тематичним плануванням, оволодінням конкретними педагогічними технологіями, їх адаптацією до власної педагогічної діяльності, вивченням передового педагогічного досвіду, ознайомленням з новинками фахової літератури, розробкою методичних матеріалів зі свого предмета.

Але іноді викладачі стикаються і з негативними явищами в методичній роботі: некоректність постановки мети й завдань, одноманітність форм і методів, безсистемність, слабкий зв'язок теорії та практики. Усе це знижує результативність методичної роботи (Толочко, 2018).

Тому педагог повинен усвідомлювати свою соціальну відповідальність, постійно дбати про своє особистісне і професійне зростання та уміти досягти нових педагогічних цілей.

Список використаних джерел:

Мірошник, С. І. (2018). *Професійний розвиток педагога: сучасні підходи*. Доступно: <https://www.nardnaosvita.kiev.ua>

Ковальчук, В. І. (2021). Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритої освіти: освітні практики методичні рекомендації. Луцьк.

Вознюк, О. В. (2010). *Інтегративний підхід до професійного розвитку особистості педагога в умовах цивілізаційних змін*. Київ. Доступно: <http://eprints.zu.edu.ua/8418/1/>.

Бондарчук, О. А. (2018). Вдосконалення професійної майстерності вчителя - шлях до зростання якості освіти. Доступно: <https://vseosvita.ua/library/vdoskonalenna-profesijnoi-majsternosti-vcitela-slah-do-zrostanna-akosti-osviti-98237.html>

Толочко, С. В. (2018). *Професійний і особистісний розвиток педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти для сталого розвитку*. Доступно: http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/eng/file/issue_83/part_2/issue_83_2.pdf

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ

Галина Присяжнюк
викладач внутрішньої медицини
Кременецького медичного фахового коледжу
імені Арсена Річинського

Анотація. У роботі охарактеризовані інноваційні технології оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. Зроблено висновок, що використання в освітньому процесі закладів фахової передвищої освіти інноваційних технологій оцінювання навчальних досягнень студентів сприятиме як об'єктивності оцінювання, так і формуванню у студентів професійних та особистісних компетенцій.

Ключові слова: оцінювання, якість підготовки, мультимедійні технології, медичний фаховий коледж.

Abstract. The work describes innovative technologies for assessing the quality of specialist training in institutions of vocational pre-higher education. It was concluded that the use of innovative technologies for evaluating students' educational achievements in the educational process of vocational higher education institutions will contribute to both the objectivity of evaluation and the formation of professional and personal competencies in students.

Keywords: assessment, quality of training, multimedia technologies, medical professional college.

Модернізація системи освіти пов'язується із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій. Слово «інновація» означає оновлення, зміну, введення нового, тобто нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу.

Для досягнення високого професійного рівня і якості випускників коледжів інновації мають активно впроваджуватися на різних етапах підготовки фахівців, зокрема і в змісті освіти, технологіях, організації та системі управління.

Відзначимо, що основними методами впровадження та реалізації інноваційних перетворень в навчальному закладі під час підготовки майбутніх фахівців передвищої освіти є такі: розробка та реалізація інноваційних освітніх програм; вдосконалення педагогічних технологій; сукупність методів, прийомів і засобів навчання; технологічне і організаційне забезпечення.

На заняттях з внутрішньої медицини викладачі медичного фахового

коледжу активно впроваджують в освітній процес інноваційні технології. Застосування презентацій, спеціальних відео, цифрових таблиць робить вивчення більш цікавим. Лекційні та практичні заняття забезпечені мультимедійною підтримкою. З урахуванням вимог часу викладачі у короткий термін опанували методи та форми навчання з використанням додатку «GoogleClassroom» та навчальних платформ Zoom, Meet, Teams.

Великий інтерес студентів викликають яскраві малюнки до теми, медичні відеофільми та голосовий супровід, що сприяє більш активному веденню дискусії під час обговорення теми. Студент комфортніше і розкутіше відчуває себе під час проведення нетрадиційного заняття.

Однією з перспективних інновацій у навчальному процесі є мультимедійні технології. Їх використання дозволяє більш ефективно демонструвати візуальний матеріал та створювати власні інноваційні розробки. Можливість використання колекції зображень, поєднання різних видів текстів, що супроводжуються анімацією, звуками, відео та іншими візуальними ефектами, створюють умови для активізації засвоєння інформації, роблять її більш наглядною і цікавою для опанування. Студентам це дає можливість отримати більш глибоке розуміння матеріалу та економити час при його опрацюванні.

Використання мультимедійних технологій на заняттях з внутрішньої медицини надає можливість студентам зацікавитись новою інформацією, відразу включитися в роботу і легко опанувати наданий матеріал. Мультимедійна презентація один із ефективних методів організації навчання. Вона супроводжується коментарями викладача, передбачає можливість ставити запитання і робити пояснення.

Впровадження інноваційних технологій може бути ефективним і при оцінюванні знань студентів. Однією з форм оцінювання рівня знань студентів є використання тестових завдань. Комп'ютерний тестовий контроль дає можливість одержати адекватну інформацію про якість навчання студентів завдяки наявності чіткого алгоритму дій і єдиного підходу до проведення контролю з об'єктивним оцінюванням результатів. Під час проведення комп'ютерного контролю всі студенти знаходяться в рівних умовах і тим самим досягається максимальна об'єктивність контролю, практично виключена можливість користування літературними джерелами. Для комп'ютерного тестування використовуються тести з бази даних Крок-М та тести, які розроблені викладачами кафедри. Тестові завдання повинні бути практичними, простими у використанні, відповідати джерелам інформації запропонованими програмою відповідної дисципліни. Комп'ютерне тестування за умови наявності якісних тестових завдань дозволяє оперативно і об'єктивно оцінити і порівняти рівень підготовки студентів.

До сучасних інноваційних технологій контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів також відноситься: рейтингова система оцінювання, портфоліо, кейс-метод, case-study, ділова (рольова) гра та інші.

До інноваційних методів організації навчання в системі фахової передвищої освіти можна віднести такі:

– метод проєктів – цей метод дозволяє студентам розвивати і зміцнювати свої теоретичні знання під час практичних розробок, напрацьовувати досвід;

– метод співпраці і кооперування – цей метод дозволяє напрацьовувати і зміцнювати дослідний, пошуковий спосіб розвитку, застосовувати мозкову атаку, проводити збір і обробку даних, аналіз джерел, експеримент тощо, дозволяє підвищувати рівень теоретичних і практичних знань дослідним шляхом, що сприяє накопиченню досвіду.

Отже, використання в освітньому процесі закладів фахової передвищої освіти інноваційних технологій оцінювання навчальних досягнень студентів сприятиме як об'єктивності оцінювання, так і формуванню у студентів професійних та особистісних компетенцій.

Список використаних джерел:

Дубасенюк, О. А. (2014). *Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики. Збірник науково-методичних праць*. Житомир. ЖДУ ім. І. Франка. 12–28.

Свтух, М. Б. (2010). *Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень*. Монографія. Київ. КНЕУ. 248.

Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пашенко, Т. М., Мося, І. А. & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник*. Житомир: «Полісся».

Сирова, Г. О., Лапшин, В. В., Чаленко, Н. М., & Копотева, Н. В. (2020). *Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XIII Міжнародної науково-методичної інтернет конференції. «Навчання майбутніх медиків у сучасному інформаційному просторі»*. Харків. ХНМУ. 70–71.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Саят Самарханов

викладач спеціальних дисциплін

КДКП «Вищий коледж геодезії та картографії»

(м. Семей, Республіка Казахстан)

Анотація. У роботі розкрито мету професійного розвитку педагога. Підкреслено, що саме приклад особистісного зростання є головним інструментом у педагогічній діяльності.

Ключові слова: викладач, професійна компетентність, розвиток, професіоналізм.

Abstract. The purpose of the teacher's professional development is revealed in the work. It is emphasized that the example of personal growth is the main tool in pedagogical activity.

Keywords: teacher, professional competence, development, professionalism.

Сучасне суспільство вимагає від педагога враховувати реалії, що змінюються, і адаптуватися під них. Змінилися підхід до навчання, обсяг знань, що отримують учні, умови. Тому професійний розвиток педагога – необхідна частина діяльності.

Сьогодні будь-який вчитель може знайти зручну форму свого зростання, технології це дозволяють. Але головне – усвідомити, з якою метою необхідно рухатися вперед та вдосконалювати свої навички, що це дасть педагогові як фахівцю та які завдання дозволить вирішити.

1. Необхідність у професійному розвитку педагога.

Світ влаштований в такий спосіб, що у ньому постійно щось змінюється. Причому, сьогодні зміни, як правило, відбуваються дуже стрімко. Статистика показує, що кожний десяток років сумарний обсяг інформації зростає вдвічі. У зв'язку з цим знання, якими ми опанували раніше, старіють або вимагають певних коригувань.

Таким чином, виникає потреба постійно навчатися чогось нового, розвиватися у професійному контексті, а також працювати над навичкою власного навчання. Якщо ігнорувати важливість цих заходів, стати затребуваним фахівцем навряд чи вдасться.

Якщо говорити про вимоги до професійного розвитку педагогів, насамперед необхідно відзначити, які якості повинні бути притаманні фахівцю. Найголовніше – це, звісно, професіоналізм, який експерти описують через професійну компетентність. Професійна компетентність педагога – це комплекс,

що включає у собі як вміння і навички, розвиток цієї якості грає найважливішу роль.

Фахівець повинен вміти застосовувати їх на практиці, а саме у професійній діяльності, спілкуванні та самовдосконаленні. Тобто професійна компетентність – це гармонійне поєднання навичок, пов'язаних із діяльністю педагога та його комунікативних здібностей. До останніх відносяться культура спілкування та вміння вести себе в соціумі. Основні складові професійної компетентності педагога:

1. Об'єктивно необхідні знання у сфері психології та педагогіки.
2. Об'єктивно необхідні навички у сфері педагогіки.
3. Позичі та встановлення педагога, у тому числі й психологічні.
4. Особистісні якості, які дають можливість педагогу розвиватися та отримувати нові знання.

Те, що знає і вміє вчитель, це об'єктивні показники, що характеризують його роботу. Психологічні установки та особисті якості тут слід розглядати вже як суб'єктивні характеристики педагога. Крім того, новий педагог повинен мати високий соціальний статус та вміти організувати навчально-виховний процес. Так як освітній процес постійно розвивається, варто приділити увагу його основним напрямкам та етапам:

1) Підготовка нових освітян. Тут йдеться, що фахівець має бути вчителем нового покоління. З іншого боку, під час освітнього процесу формується модернізована культура педагогічної діяльності.

2) Навчання вчителів застосування сучасних ІТ-технологій в освітньому процесі. Також дуже важливо навчити педагогів ефективно керувати освітою.

2. Цілі та завдання професійного розвитку педагогів.

Якщо педагог хоче бути справжнім професіоналом, то йому слід бути настільки адаптивним, наскільки це можливо. Сучасний фахівець повинен знати про свою професію все, бути експертом, а також слід мати здатність адаптуватися під різні нововведення та потреби учнів.

Розвиток професійних якостей педагога – це процес, що ніколи не припиняється. Він включає кілька елементів, які взаємодоповнюють один одного. До них належать такі складові як: педагогічні навички, професійні навички, особистий розвиток (саморозвиток), професійний розвиток.

У результаті ефективного професійного розвитку педагога має народжуватися бажання пробувати щось нове, проводити експерименти, використовувати новітні інструменти у викладанні. Зазначимо, що складовими його є сесії рефлексивного обговорення, основою для яких є досвід педагога, колективне навчання, ведення рефлексивних журналів та щоденників та інше.

3. Можливості професійного розвитку педагогів.

Сьогодні створено всі умови для професійного розвитку освітян. Варто зазначити, що велика кількість середніх професійних та вищих навчальних закладів по всій країні дає можливість фахівцям підвищити рівень своєї кваліфікації. Це можливе навіть без відриву від основної діяльності. Наприклад, у мережі Інтернет представлено безліч різних курсів, які можна пройти, не виходячи з дому. Педагоги мають можливість взяти участь у вебінарах, знайти корисну додаткову інформацію за своєю спеціальністю.

Професійний розвиток вчителя – це важкий неперервний процес. Він включає такі аспекти як особистісний, професійний і соціальний розвиток. Пояснити це можна тим, що все те, що впливає на мозок людини, впливає ще й з його психологію. Тобто набуття нових знань та навичок знаходить своє відображення і у формуванні емоційного стану фахівця.

Поява мотивації сприяє виникненню позитивних емоцій, унаслідок чого педагог ще більше залучається до навчальної діяльності. Висока якість отриманих знань та усвідомлення важливості своєї професії відіграють найважливішу роль у пізнанні.

Так як сучасний викладач ніколи не зупиняється у своєму розвитку, неможливо сказати, що фахівець досяг максимального рівня професіоналізму. Завжди в освітньому процесі з'являтимуться нововведення, які потребують додаткового навчання кадрів.

Отже, метою професійного розвитку педагога є максимально можливий особистісний розвиток. Без нього неможливо забезпечити належний рівень якості освітнього та виховного процесів. Крім того, саме приклад особистісного зростання є головним інструментом у педагогічній діяльності.

Список використаних джерел:

- Ибрагимова, Г. Ф. Профессиональная компетентность современного преподавателя.
Кузнецова, О. Г. Совершенствование профессиональной деятельности преподавателей учреждений.
Программа развития «Совершенствование профессиональной компетентности педагогических работников».

ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ МЕРЕЖЕВОЇ АКАДЕМІЇ CISCO ЯК ІНТЕГРОВАНА ЧАСТИНА ФАХОВИХ ПРЕДМЕТІВ ІТ

Олександр Сергієнко
викладач-методист Київського професійно-педагогічного фахового коледжу імені А. Макаренка

Анотація. У роботі висвітлено досвід використання та впровадження курсу мережевої Академії Cisco «Введення в ІОТ» (Introduction to IOT) як інтегрованої в навчальну програму дисципліни «Комп'ютерні системи і мережі» спеціальності 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології» з отриманням сертифікату після успішного навчання у Київському професійно-педагогічному коледжі імені Антона Макаренка.

Ключові слова : студент, коледж, курс мережевої Академії Cisco.

Abstract. The work highlights the experience of using and implementing the course of the Cisco network Academy «Introduction to IOT» (Introduction to IOT) as integrated into the curriculum of the discipline «Computer systems and networks» specialty 015.39 «Professional education. Digital technologies» with a certificate after successfully studying at the Anton Makarenko Kyiv Vocational and Pedagogical College.

Keywords: student, college, Cisco Network Academy course.

Введення. Цей навчальний семестр виявився дуже складним але й «цікавим». Для когось це шок, для когось нові випробування та можливість отримати новий досвід. З огляду на те, що онлайн-викладання – відносно нове явище, активізація якого пов'язана з початком коронавірусної хвороби, потім військовими діями Росії проти України, та багато хто не знає, що це, як це робиться або що означають деякі терміни, які описують цей процес. Інші в загальних рисах розуміють суть процесу, але не знають, з чого почати, або відчують страх перед проблемами, які можуть перед ними постати. Є також багато таких, хто викладав онлайн, але відчуває, що навіть поверхнево не знає, як краще пристосувати викладання до нового середовища. Можливо, такі відчуття виникають тому, що онлайн середовище сильно відрізняється від того, з чим досі мали справу викладачі. Для мене особисто це не було чимось катастрофічним. Починаючи з 2011 року, запровадили в своєму закладі використання елементів дистанційного навчання для самостійної та заочної роботи, для студентів, які навчаються за індивідуальним графіком. Для цього

створили платформу дистанційного та змішаного навчання на базі програми NetOpSchool. Це – програма для управління навчальним процесом, наприклад, у кабінеті інформатики. Програма розроблена компанією NetOp в Данії.

Мета роботи. Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка використовує та впроваджує курс мережевої Академії Cisco «Введення в ІОТ» (Introduction to IOT) як інтегровану в навчальну програму дисципліни «Комп'ютерні системи і мережі» спеціальності 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології» з отриманням сертифікату після успішного навчання.

За допомогою програми NetOpSchool вчитель може демонструвати презентації та проекти як зі свого комп'ютера, так і з комп'ютерів учнів, показувати фільми, організовувати відео, аудіо-конференції та чат, розподіляти необхідні для учнів файли та збирати готові завдання, обмежувати доступ до сайтів та програм, дистанційно управляти комп'ютерами та багато іншого. NetOpSchool, як і багато інших продуктів від NetOp, призначений для використання в галузі освіти. Ми експериментували з «перевернутим» класом, створювали мікрозаняття, писали відеокласти, навіть не маючи гадки, що це колись нам знадобиться.

Матеріали і методи. У 2016 році почали працювати з Google і створили корпоративну мережу G. SuitForEducation. Дистанційні заняття з різних предметів проводилось за допомогою сервісів Classroom. Паралельно почали співпрацю з мережевою академією Cisco, одним з лідерів інформаційної галузі, яка має величезний досвід саме дистанційного онлайн-навчання. Київський професійно-педагогічний фаховий коледж імені Антона Макаренка вже третій рік використовує засоби Мережевої академії Cisco як доповнення до викладання основного курсу дисциплін спеціальності 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології». За цей короткий час багато студентів коледжу пройшли курси «Основи ІТ: апаратне і програмне забезпечення ПК» (IT Essentials), «Введення в ІОТ (Introduction to IOT)», «Основи кібербезпеки» та інші курси. Програма кожного курсу розрахована на студентів, які знаходяться на початку кар'єрного шляху в галузі інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ), або мають за мету підвищення професійної компетентності. Освітні установи і некомерційні організації по всьому світу співпрацюють з Cisco в рамках програми мережевих академій, для того, щоб надати студентам можливість отримати практичний досвід. Академія Cisco проводить постійні вебінари, відкриті лекції, майстер-класи, ознайомлює своїх слухачів з досвідом успішних людей в ІТ-галузі, завдяки програмам мережевої академії Cisco. Усі доступні курси є безкоштовними і їх дозволено інтегрувати в освітні програми закладів освіти. Співпраця з академією Cisco Черкаського Державного технічного Університету, Запорізького національного університету корисна ще й тим, що курси академії постійно оновлюються по мірі оновлення інформаційних технологій у світі, а також

використовуються знання та досвід викладачів-кураторів цих навчальних закладів. З кожним роком збільшується кількість курсів, перекладених українською мовою. Тому саме закладам фахової передвищої освіти варто інтенсивно залучатись до співпраці з програмами мережевої академії Cisco, готуючи фахівців середньої ланки для IT-галузі.

Результати. Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка використовує курс мережевої Академії Cisco «Введення в ІОТ» (Introduction to IOT) як інтегровану в навчальну програму дисципліни «Комп'ютерні системи і мережі» спеціальності 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології» з отриманням сертифікату після успішного навчання.

Список використаних джерел:

Сисоєва, С. (2005). Сучасні аспекти професійної підготовки вчителя. Педагогіка і психологія. 4(49). 60–66.

Сергієнко, О. М. (2016). Методика використання тестових оболонок у викладанні дисципліни «Комп'ютерні системи і мережі» у Київському професійно-педагогічному коледжі А. Макаренка. Збірник матеріалів IV Міжнародна науково-практична конференція «Відкриті еволюціонуючі системи», *Ніжинського агротехнічного інституту Національного університету біоресурсів і природокористування України, Ніжин*. 142-144.

ТЕСТУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ФАХОВИХ ДЖЕРЕЛАХ

Ірина Слинко

викладач іноземної мови ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету»

Вікторія Сливко

викладач іноземної мови ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету»

Анотація. У роботі охарактеризовано тестування як інноваційна технологія оцінювання рівня знань з іноземної мови за професійним спрямуванням у фахових джерелах. Доведено, що використання online електронного опитування покращує якість перевірки знань, формує позитивне ставлення та позитивне ставлення до навчальної дисципліни.

Ключові слова: оцінювання, тест, інформатизація, викладання іноземних мов, заклад фахової передвищої освіти.

Abstract. The work describes testing as an innovative technology for assessing the level of knowledge of a foreign language according to a professional direction in professional sources. It has been proven that the use of an online electronic survey improves the quality of knowledge testing, forms a positive attitude and a positive attitude towards the academic discipline.

Key words: assessment, test, informatization, teaching of foreign languages, institution of vocational pre-higher education.

Інноваційна діяльність у сфері фахової передвищої освіти – це діяльність закладу фахової передвищої освіти, спрямована на створення або вдосконалення конкурентоздатних технологій, зокрема й інформаційних, продукції або послуг; трансформація наукових досліджень і розробок у практичну діяльність, новий підхід до надання освітніх послуг, їх адаптація до потреб ринку праці та суспільства; застосування рішень організаційно-технічного, виробничого, адміністративного або іншого характеру, що істотно поліпшують якість виробництва та/або якість соціальної сфери (Про фахову передвищу освіту: Закон України, 2019).

«Педагогічна професія вимагає особливої чутливості до постійно оновлюваних тенденцій суспільного буття» (Мазоха, Опанасенко, 2005). У системі фахової освіти все більш важливою стає інформатизація та

комп'ютеризація. У більшості розвинених країн величезного значення набула концепція об'єктивної системи тестування як необхідної складової сучасної освіти. На часі питання розробки і впровадження електронної форми підсумкового та тестового контролю у фахових закладах.

Проблема використання тестів дуже гостра і дискусійна в сучасній педагогіці, але в методиці викладання іноземних мов має більше своїх прихильників. Термін «тест» має багато значень і кожен науковець вкладає в нього своє значення. Для нас «тест» це – коротке стандартне завдання, метод випробування, що застосовується в різних галузях науки для одержання кількісної характеристики певних явищ (Словник української мови, 1979, с.102).

Важливу роль під час організації навчального процесу на основі будь-якої освітньої технології відіграє контроль отриманого рівня знань (Кузьміна, 2017, с.54). Мета тестування – отримання інформації про набуті знання здобувачів освіти.

Для контролю знань студентів під час дистанційного навчання використовують онлайн тестування, або так зване комп'ютерне тестування. Під комп'ютерним тестуванням розуміють процедуру, що дозволяє оцінити рівень засвоєння і розуміння досліджуваного матеріалу з метою управління поточним навчальним процесом і забезпечення індивідуалізації навчання в електронному середовищі.

У ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ» використовуємо різноманітні технології, які забезпечують якісну оцінку знань здобувачів освіти.

Широко запроваджено платформу «МЕЕТ» як основну, та викладачі іноземної мови використовують можливості ресурсу Googleclassroom як допоміжного, для проведення онлайн тестування. Викладач самостійно розробляє тести та вносить їх у Googleform, розміщуючи її у Googleclassroom. Після виконання тесту студент зразу ж бачить результат. Різні способи налаштування онлайн тестування дають змогу зробити студентів кілька спроб або ж лише одну відповідно до поставленої викладачем мети. У першу чергу, це дає можливість студентів самостійно отримати результат при засвоєнні теоретичних знань, які він (студент) здобув на лекції чи самостійно за допомогою індивідуального виконання поставлених викладачем завдань (Кузьміна, 2017, с.54). Виконання тесту у кілька спроб мотивує студента підготуватись краще до наступної спроби, дає можливість додаткового самоконтролю.

Щоб визначити рівень володіння студентами іноземною мовою за професійним спрямуванням, необхідно здійснити точний і об'єктивний контроль, під час якого і визначається рівень навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни. Системний підхід до організації тестового контролю передбачає

проведення чотирьох основних видів тестування, а саме: поточного, тематичного, рубіжного та підсумкового.

Тестові онлайн завдання у ході поточного контролю дозволяють стежити за формуванням у студентів знань та умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності, а також свідчать про ефективність застосування методів та прийомів навчання і дозволяють вчасно корегувати недоліки. Тематичний контроль за допомогою якого визначається рівень володіння студентами вміннями в межах теми, проводиться після кожного блоку вивченої теми. Рубіжний контроль здійснюється кожного місяця. Провідною функцією рубіжного контролю є оціночна та прогнозувальна функції. Підсумкове тестування полягає у визначенні рівня навчальних досягнень в оволодінні іноземною мовою згідно з програмними вимогами за етап навчання. Зміст відповідного тесту зумовлюється змістом навчання за передбачений навчальною програмою період. Встановлюється також обсяг часу на виконання завдання. Упродовж навчання студенти виконують також різноманітні тести з граматики, завдання у тестовому форматі на знання синонімічного ряду та інші, котрі пропонуються як електронний ресурс у мережі Інтернет. Доступ до Інтернету та наявність у кожного мобільного телефона дає можливість пройти тест будь-де та будь-коли.

Отже, онлайн тестування є необхідним елементом контролю знань здобувача закладу фахової освіти, оскільки позитивно впливає на підвищення якості його знань, ефективний їх контроль; допомагає заощадити час на занятті з «Іноземної мови за професійним спрямуванням» для комунікації та формує незалежну самооцінку студента.

Результати досліджень показують, що використання online електронного опитування покращує якість перевірки знань, формує позитивне ставлення та позитивне ставлення до навчальної дисципліни.

Список використаних джерел:

Кузьміна, О. М. (2017). On-line тестування знань здобувачів – інструмент підвищення якості освіти. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару* (Вінниця, 2017). Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ. с. 53-55.

Мазоха, Д. С., & Опанасенко, Н. І. (2005). *Педагогіка: навчальний посібник*. Київ. Центр навчальної літератури. 232.

Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 р. № 2745-VIII. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19.2>

Словник української мови: в 11 томах. Т. 10, 1979. с. 102. Доступно: <http://sum.in.ua/p/10/102/1>

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ

Сергій Солодкий

*викладач англійської мови
Ржищівського фахового коледжу
будівництва та економіки*

Анотація. У роботі проаналізовано використання проектної методики у процесі викладання англійської мови у закладах передвищої фахової освіти. Зроблено висновок щодо значущості ефективності методу проектів для підвищення якості підготовки молодших бакалаврів завдяки тому, що цей метод забезпечує підтримку стійкого інтересу до вивчення іноземної мови, поглиблює та систематизує знання студентів по вивченій темі.

Ключові слова: *проектний метод, оцінювання, якість підготовки, викладання англійської мови, будівельні коледжі.*

Abstract. The work analyzes the use of project methodology in the process of teaching English in institutions of pre-higher vocational education. A conclusion was made regarding the significance of the effectiveness of the project method for improving the quality of training of junior bachelors due to the fact that this method provides support for a persistent interest in learning a foreign language, deepens and systematizes students' knowledge of the studied topic.

Key words: *project method, assessment, quality of training, English language teaching, construction colleges.*

Сучасне життя переконливо доводить, що знання іноземних мов та вміння працювати за комп'ютером є одними з важливих умінь, якими повинна володіти людина ХХІ століття. У зв'язку з цим і перебудова передвищої та вищої школи повинна відбуватися в напрямку переорієнтації змісту її роботи з урахуванням підготовки фахівців, здатних жити і працювати в умовах демократії та ринкових відносин.

Вища освіта і мовна підготовка нероздільні. І це зрозуміло. Сучасний світ став іншим. Його інформаційна наповненість, відкритість і взаємозв'язок потребують постійного спілкування як на професійному, так і на громадському рівнях. Українці мають спілкуватися з громадянами всього світу, при цьому залишаючись громадянами і патріотами своєї держави. Знання іноземної мови є своєрідною перепусткою в сучасний світ, і таку перепустку має отримати кожен (Пехота, 2004).

Процес навчання сучасної людини не закінчується в школі чи коледжі. Він стає безперервним. Вирішити ці завдання допоможуть нові педагогічні й інформаційні технології, насамперед треба визначитися в сфері педагогічних технологій з урахуванням мети освіти, інтересів розвитку особистості.

Важливе місце серед інноваційних технологій навчання та методик посідає проектна методика. Ця методика спрямована не на контроль обсягу теоретичних знань, а на розвиток умінь студентів творчо застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

Завдяки проектній роботі уможлиблюється створення оптимальних умов для успішного оволодіння всіх видів мовленнєвої діяльності студентами з різним рівнем підготовки (Пехота, 2004).

Метод проектів — це комплексний навчальний метод, що дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість учневі виявляти самостійність у плануванні, організації і контролі своєї діяльності. Метод проектів дозволяє студентам виявити самостійність у виборі теми, джерел інформації, способі її викладу і презентації.

Робота над проектом включає усвідомлення студентом мети, оформлення задуму, розробку організаційного плану, роботу за планом, підбиття підсумків у вигляді письмового звіту (Fried, 2002).

Для того, щоб оволодіти методом проектів, необхідно насамперед знати, що проекти можуть бути різними і використання їх в навчальному процесі вимагає від вчителя серйозної підготовчої роботи. В основу класифікації проектів можуть бути покладені такі ознаки:

1. *Домінуючий в проекті метод*: дослідницький, творчий, ролево - ігровий, ознайомлювально-орієнтовний, ін.
2. *Характер координації проекту*, безпосередній (жорсткий, гнучкий), прихований (неявний, що імітує учасника проекту).
3. *Характер контактів* (серед учасників однієї школи, класу, міста, регіону, країни, різних країн світу).
4. *Кількість учасників проекту*.
5. *Тривалість проекту*.

Відповідно до першої ознаки можна виділити наступні типи проектів:

- дослідницькі;
- літературно-творчі;
- пригодницькі, ігрові.

В таких проектах учасники грають ролі певних персонажів. Існує велика кількість таких проектів історичної спрямованості.

- інформаційні проекти;
- практико-орієнтовані.

За другою ознакою – характеру координації телекомунікаційні проекти можуть бути:

- з відкритою, явною координацією;

- з прихованою координацією.

Відносно характеру контактів, то їх можна поділити на:

- *внутрішні або регіональні* (тобто в межах однієї країни);
- *міжнародні* (учасники проекту є представниками різних країн).

По кількості учасників проектів можна виділити проекти:

- *індивідуальні* (що виконуються самостійно одним учнем);
- *особові* (між двома партнерами, що знаходяться в різних школах, регіонах, країнах);

- *парні* (між парами учасників);
- *групові* (між групами учасників).

І нарешті, по тривалості проведення проекти можуть бути:

- *короткотерміновими* (для розв'язання невеликої проблеми або частини більш великої проблеми). Такі невеликі проекти можуть бути розроблені на одному - двох уроках;

- *середньої тривалості* (від тижня до місяця);
- *довготермінові* (від місяця до кількох місяців).

Проектна методика дає можливість вести індивідуальну роботу над темою, що викликає найбільший інтерес у кожного учасника проекту, що, безсумнівно, спричиняє підвищену мотивовану активність студента (Олійник, 2004).

Виділяються такі етапи роботи над проектом:

1) *Постановка цілей*. На цьому етапі студенти визначають проблему та обговорюють завдання. Викладач пояснює мету проекту та мотивує студентів на його виконання.

2) *Планування*. На цьому етапі студенти формулюють завдання, уточнюють інформацію, обирають та обґрунтовують свої критерії успіху. Учитель допомагає та спостерігає.

3) *Етап прийняття рішень*. Під час цього етапу студенти працюють з інформацією та роблять дослідження. Викладач спостерігає та консультує.

4) *Виконання проекту*. Протягом цього етапу студенти працюють над оформленням проекту, викладач спостерігає.

5) *Оцінка результатів*. На цьому етапі студенти беруть участь у колективному аналізі та оцінюванні проекту. Викладач спостерігає та консультує.

6) *Захист проекту*. Під час цього етапу студенти захищають проект та оцінюють результати роботи. Викладач бере участь в оцінюванні результатів роботи.

Одним із найважливіших етапів роботи є презентація та захист проекту, під час якого студенти демонструють рівень володіння іноземною мовою, та знання, які вони отримали під час роботи над проектом (Батраченко, 2015).

Важливим етапом у роботі над проектом є його оцінювання. Студенти завжди хочуть почути відгук про свій проект від учителя. Надзвичайно важливо, щоб робота оцінювалася не тільки з точки зору лінгвістичної правильності. Викладачі мусять відзначати, наскільки творчою й оригінальною є робота і як багато зусиль було докладено для її виконання.

Підбиваючи підсумки, необхідно зазначити, що проектна робота якнайкраще вписується в компетентнісний підхід, який включає в себе розвиток у студентів трьох компонентів:

- уміння працювати з різними джерелами інформації;
- уміння працювати в групі;
- уміння працювати самостійно.

Проектна діяльність студентів дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість студентові проявляти самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності. Застосування проектної методики на заняттях забезпечує підтримку стійкого інтересу до вивчення іноземної мови, поглиблює та систематизує знання студентів по вивченій темі.

Список використаних джерел:

- Батраченко, Г. В. (2015). Проектна технологія як засіб реалізації компетентнісно орієнтованого підходу в навчанні англійській мові. *Таврійський вісник освіти*. 3. 81-93.
- Олійник, І. П. (2012). Використання методу проектів на уроках англійської мови. *Профтехосвіта*. 10.
- Пехота, О. М., Кіктенко, А. З., & Любарська, О. М. (ред. Пехота, О. М.) (2004). *Освітні технології: навчально-методичний посібник*. Київ. АСК. 256.
- Fried D.L. (2002). *Booth. Project Work*. (2nd ed.). Oxford: OUP.

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ З МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Людмила Терещенко

викладач вищої категорії ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету»

Анотація. У роботі охарактеризована методика оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах з математичних дисциплін в умовах змішаного навчання. Практичний досвід формування професійних знань та вмінь фахівців у коледжах дає змогу стверджувати, що особливостями оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців при вивченні математичних дисциплін є переважання форм і методів контролю.

Ключові слова: *методика, оцінювання, якість підготовки, молодші фахові бакалаври, математичні дисципліни, змішане навчання.*

Abstract. *The work describes the method of assessing the quality of training of specialists in colleges in mathematical disciplines in the conditions of mixed education. The practical experience of formation of professional knowledge and skills of specialists in colleges makes it possible to assert that the features of evaluating the quality of training of future specialists in the study of mathematical disciplines are the predominance of forms and methods of control.*

Key words: *methodology, assessment, quality of training, junior professional bachelors, mathematical disciplines, blended learning.*

Посилення демократичних тенденцій розвитку у суспільно-політичних відносинах, активне впровадження інновацій у соціокультурній сфері, поширення вірусних епідемій суттєво впливають на організацію освітньої діяльності вищої школи. Найважливішою цінністю та основним капіталом сучасного суспільства є фахівець, здатний до пошуку, освоєння нових знань та прийняття нестандартних рішень. Сьогодні, коли перед різними сферами галузей стоять принципово нові, складні та високотехнологічні завдання особливої актуальності набувають питання, пов'язані з якістю професійної підготовки майбутніх фахівців.

Враховуючи всі проблеми сьогодення, ми застосовуємо різні форми навчання, онлайн, дистанційна, змішана тощо. Порівнюючи викладання матеріалу викладачем з різних предметів, можна наголосити і виділити основні аспекти оцінювання здобувачів освіти з математичних дисциплін. Адже математика потребує застосування більше практичного матеріалу ніж теоретичного, тому

можна наголосити на постійній взаємодії викладача та студента під час різних форм навчання (Дистанційне навчання – теорія і практика).

Модернізація освітнього процесу, підвищення його ефективності можливе лише за рахунок пошуку та активного впровадження нових засобів, форм, нових технологій навчання та оцінювання. Вдосконалення результатів навчання через оцінювання, залежить від п'яти ключових умов: забезпечення ефективного зворотного зв'язку між викладачем та студентами; активного залучення студентів у власний освітній процес; обліку навчальних досягнень; залежності від оцінювання мотивації та самооцінки студентів; здатності студентів до оцінювання власних результатів та розуміння, як їх покращити (Лузан, Каленський, Пащенко, Мося, & Ямковий, 2021).

Процес навчання у коледжі неможливе без здійснення зворотного зв'язку, який несе характеристику його результативності. Методи оцінювання якості підготовки фахівців дають змогу застосувати функцію за допомогою якої визначається результативність навчально-пізнавальної діяльності студентів та педагогічної діяльності викладача. Технологія оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах при вивченні математичних дисциплін включає такі основні методи: усне опитування, виконання практичних завдань, виконання індивідуальної роботи, проведення тестів тощо. Даний контроль дає змогу отримати якісний результат знань, в першу чергу це особистісний підхід до кожного студента, визнання тих чи інших недоліків при засвоєнні матеріалу та допомога в опрацюванні та засвоєнні матеріалу.

Враховуючи змішану форму навчання, можна наголосити на певних аспектах підходу до викладання та оцінювання здобувачів освіти, як під час очної роботи так і під час онлайн-занять:

- 1) основою залишається зв'язок студента з викладачем;
- 2) особистісний підхід;
- 3) підбір рівнів завдань з математичних дисциплін;
- 4) колективне опрацювання та обговорення відповідних завдань.

Усний метод оцінювання може здійснюватися в індивідуальній, фронтальній, груповій формах. Метою усного індивідуального оцінювання є виявлення викладачем рівня сформованості компетентностей окремих студентів, а також є важливим для спонукання студентів до самостійної розумової діяльності.

Письмовий метод оцінювання є виконанням контролюючих завдань з пройденої тематики та опрацювання теоретичного матеріалу, а саме означень, правил та формул. Загалом завдання аргументується практичною роботою і обов'язково підготовлений індивідуальний варіант для кожного студента. Така практика дає можливість оцінювати справедливо роботи здобувачів освіти та заодно підвищувати якість знань з математичних дисциплін.

Використання тестових завдань також є доцільним, але все залежить від

складності вивчення даної теми та її структури і взаємозв'язку з іншими предметами (Ачкан, 2009).

Така робота сприяє розвитку в студентів просторового мислення, оволодінню методами систематизації, узагальнення, моделювання опорних схем тощо. Практичний досвід формування професійних знань та вмінь фахівців у коледжах дає змогу стверджувати, що особливостями оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців при вивченні математичних дисциплін є переважання форм і методів контролю.

Список використаних джерел:

Ачкан, В. В.(2009). Формування математичних компетентностей старшокласників у процесі вивчення рівнянь та нерівностей: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (математика)». Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ. 20.

Дистанційне навчання – теорія і практика. Доступно: <http://www.znannya.org/>.

Лузан, П.Г., Каленський, А.А., Пащенко, Т.М., Мося, І.А. & Ямковий, О. Ю. (2021). Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник. Житомир: «Полісся».

ПРОБЛЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧИХ РОБІТ

Роман Ткаченко

викладач ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету», доктор філологічних наук, викладач-методист

Людмила Ткаченко

викладач ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету», викладач-методист

Анотація. У роботі висвітлена проблема оцінювання творчих робіт. Підкреслено, що креативність, тобто нестандартний підхід до вирішення проблем, – це одна з найважливіших рис особистості, запорука її успіху. Доведено, що необхідне вироблення максимально чітких, детально опрацьованих критеріїв оцінювання учнівських робіт.

Ключові слова: *творчі здібності, оцінювання, креативність, творчість як феномен.*

Abstract. The work highlights the problem of evaluating creative works. It is emphasized that creativity, that is, a non-standard approach to solving problems, is one of the most important traits of a person, the key to his success. It has been proven that it is necessary to develop as clear, detailed criteria for evaluating student works as possible.

Key words: *creative abilities, assessment, creativity, creativity as a phenomenon.*

Розвиток творчих здібностей є наріжним каменем і класичної, і сучасної педагогіки. На початку XXI ст. поширеною і тривіальною стала думка про те, що креативність, тобто нестандартний підхід до вирішення проблем, – це одна з найважливіших рис особистості, запорука її успіху. Водночас шириться тенденція до вироблення максимально чітких, детально опрацьованих критеріїв оцінювання учнівських робіт. З цього погляду, ідеальним здається автоматизоване оцінювання за спеціальною програмою. Однак чи не маємо тут справу з черговою педагогічною антиномією? Чи існують надійні й чіткі критерії оцінювання творчих робіт? Чи можна вважати експертизу творчої продукції творчим процесом?

Звісно, ця проблема виникла не сьогодні й осмислювалась неодноразово. Ось як її формулюють автори однієї зі статей 2018 р.: «Головною вимогою до

оцінювання є його об'єктивність і точність. Проте, якщо результатом репродуктивної діяльності учня, повноту, глибину, міцність, системність його знань можна оцінити об'єктивно, то з оцінюванням результатів творчої діяльності виникають труднощі. Як оцінити нове, незрозуміле? Як визначити ступінь творчості учнівської роботи? <...> адже тут здебільшого оцінка буде зводитись до суб'єктивних суджень «подобається – не подобається» (Пискун, & Кухарчук, 2018, с. 133).

Щоб з цим розібратись, треба починати зі з'ясування творчості як феномену. Як відомо, це передовсім новизна, оригінальність думок, образів, рішень. Серед творчих здібностей називають фантазію, уяву, увагу, гнучкість мислення, а також ті якості, без яких творчі результати не проявляться, громадянська мужність, сміливість, відкидання авторитетів, потреба бути індивідуальністю, навіть житейська нерозсудливість та ірраціональність. Творчий процес передбачає такі етапи, як інкубація та інсайт. Перше означає підсвідоме визрівання рішення, друге – раптове осяяння, віднаходження відповіді поза ланцюжком причиново-наслідкових зв'язків. Якщо виходити з того, що творчі здібності відносно незалежні від інтелекту (бо є протилежна думка, що творчих здібностей не існує – це той самий інтелект, стимульований відповідними цінностями і мотивацією), то ідеальними умовами творчої діяльності будуть відсутність часових рамок, обмежень під час виконання завдань, атмосфери змагальності, критерію правильних відповідей (Лехновська, 2018, с. 43). Мотивований на виконання певних завдань інтелект називають ще креативністю. Натомість, з погляду Еріха Фромма, творчість – це «стан внутрішньої активності без необхідності створення чогось корисного» (Лехновська, 2018, с. 8). Відповідно, принципова спонтанність творчих процесів унеможливорює адекватну діагностику творчих здібностей, ба більше: прояви у такому розумінні креативності непідвладні зовнішній регуляції (Лехновська, 2018, с. 40). Крім того, якщо творчий продукт за визначенням унікальний, чи можна його підганяти під казенну, єдину для всіх шкалу оцінювання? Фахівці доходять висновку, що ні діагностика творчого потенціалу, ані вимірювання чи оцінювання творчих здобутків на сьогодні не мають єдиних критеріїв і підходів (Лехновська, 2018; Циба, 2022; Пецкович, Чепелюк, & Михайловський, 2022).

Однак на практиці все одно треба якось давати з цим раду. У цьому відношенні поради науковців кружляють довкола термінології «порядкові величини», «педагогічна кваліметрія», «квалітологія», «суб'єктивне

оцінювання», «формувальна оцінка», «експертна оцінка». Простіше кажучи, треба увести до шкали оцінювання величини, пов'язані з творчими здібностями, скажімо, оригінальність, і оцінювати їх «на око», що, звичайно ж, відбувається відповідно до суб'єктивних смаків викладача і його кваліфікації. Аби досягти у цьому випадку більшої об'єктивності, можна створити експертну комісію, а потім вивести середню арифметичну оцінку, як це відбувається, наприклад, на різноманітних шоу, конкурсах, у спорті. Хоч насправді, якщо згадати, що дух змагальності до творчого процесу має опосередковане відношення, учасникам хотілося б, напевно, почути замість кількісних описові оцінки, тобто обговорення, дискусії, поради. Кількісні оцінки накладається радше суспільними стереотипами, спраглими розваги глядачами або прагматичними роботодавцями, а не впливають із волі творця, зацікавленого більше в самому процесі, а не його результатах.

У підсумку кажучи, творчість як феномен погано пристосоване до рейтингів, оцінок, жорстких стандартів і виробничих вимог (інша річ – креативність). Сама суспільна атмосфера в усьому світі з його утилітарними цінностями, а тим більше українське суспільство, де виживання завжди було і є найбільшою проблемою, не сприяє тому. У навчальному процесі закладів передвищої та вищої освіти розвитку творчості мало би сприяти залучення студентів до наукової роботи. Натомість студентські дослідження, за окремими винятками, – лише імітація наукових пошуків. Творчість проявляється переважно у форматі самодіяльності поза навчальним процесом, так само як наука і мистецтво опиняються на узбіччі суспільства поза політикою та виробництвом. Утім, сам феномен має і матиме надалі місце в усіх сферах життя, покликаний звільняти від рутини і творити радість.

Список використаних джерел:

Пискун О. М., & Кухарчук А. С. (2018). Проблема оцінювання творчої діяльності учнів. *Актуальні проблеми дошкільної та загальної шкільної освіти*. Педагогічні науки. 2018. 155. 133–136.

Лехновська, О. (2018). *Розвиток творчих здібностей студентів у процесі вивчення технологічних дисциплін у коледжі*. Рівне. 105.

Циба, В. (2022). *Кваліметрія – теорія вимірювання в гуманітарних і природничих науках*. Доступно: <https://bookster.com.ua/kvalimetriia-teoriia-vymirivannia-v-humanitarnykh-i-pryrodnychukh-naukakh/>

Пецкович, Д., Чепелюк, А., & Михайловський, О. (2022). *Критерії, показники та рівні сформованості творчого потенціалу майбутніх вчителів фізичної культури*. Доступно: https://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2013_6-2/pedagogy/128-133.pdf

ЧИТАЦЬКІ ІНТЕРЕСИ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖА

Раушан Тортбаєва

*викладач соціально-економічних дисциплін
КДКП «Вищий коледж геодезії та картографії»
(м. Семей, Республіка Казахстан)*

Анотація. У роботі досліджено читацькі інтереси студентів Вищого коледжу геодезії та картографії. Семей, Республіки Казахстан. Мета дослідження: виявити та проаналізувати коло читацьких інтересів, скласти читацький портрет студентів першого курсу. Завдання дослідження: визначити перелік художніх творів, які цікаві студентам; позначити роль сім'ї, бібліотеки у формуванні та розвитку читацьких потреб студентів.

Ключові слова: студент, читацький портрет, література, анкетування, коледж.

Abstract. The work examines the reading interests of students of the Higher College of Geodesy and Cartography in Semey, Republic of Kazakhstan. The purpose of the research: to identify and analyze the range of reader interests, to create a reader portrait of first-year students. Research task: to determine the list of works of art that are interesting to students; to indicate the role of the family and the library in the formation and development of students' reading needs.

Keywords: student, reader's portrait, literature, questionnaire, college.

Останнє десятиліття в Республіці Казахстан ознаменувалося тим, що книга і читання, на превеликий жаль, перестали бути неодмінними атрибутами способу життя людей. Першим відмовляється від читання молоде покоління. Вже в кількох поколіннях казахстанських сімей книга не значиться у пріоритетних духовних цінностях.

Читачі середнього віку обирають сучасні пригодницькі, детективні та казкові повісті. Студенти переважно підбирають літературу на допомогу освіті. Затребуваною можна назвати науково-популярну літературу з економіки, історії, географії, технологій різних виробництв. З кожним роком зростає інтерес до краєзнавчої літератури. Користуються популярністю книги про знаменитих людей: вчених, спортсменів, політиків, діячів культури та мистецтва. Виходячи з цього можна визначити.

Мета дослідження: виявити та проаналізувати коло читацьких інтересів моїх однолітків, скласти читацький портрет студентів першого курсу.

Завдання дослідження:

- визначити перелік художніх творів, які цікаві студентам.

- позначити роль сім'ї, бібліотеки у формуванні та розвитку читацьких потреб студентів.

Об'єкт дослідження: читацькі інтереси студентів першого курсу.

Предмет дослідження: читацький портрет студента.

Методи дослідження:

1. Вивчення літератури на цю тему;
2. Робота з картотекою бібліотечних формулярів;
3. Інтерв'ювання студентів, викладачів, бібліотекарів.

Дослідження має практичний характер, оскільки у спільну діяльність були залучені викладачі, студенти, батьки, бібліотекар.

Чим хлопці старші, тим менше часу у них займає читання на дозвіллі, і тим менше вони люблять читати. За результатами дослідження соціологів, ті, хто читає багато, у молодшому підлітковому віці – 43 %, а до 11 класу кількість зменшується до 17 %.

З метою виявлення читацьких інтересів для складання досьє студентів ми провели анкетування студентів груп 101ТГ, 102ТГ, 103 ТА, у кількості 74 особи, інтерв'ювання викладачів філологічних дисциплін та бібліотекаря.

Проведемо аналіз анкет студентів.

Коло читання студентів першого курсу виглядають так:

Фантастика – 50 %

Класична література – 11 %

Гумористична – 20 %

Пізнавальна – 8 %

Не читають – 11 %

Улюбленими письменниками студентів першого курсу виявилися: Абай, Сакен Сейфуллин, Мукагалі Макаатаєв, Беймбет Майлін, Мухтар Ауез, Джоан Кетлін Ролінг, Стейс Крамер, Стівен Кінг, Джон Грін.

На запитання: (ставлення до читання) «З якою метою читають студенти першого курсу?» результати розподілилися так:

55 % відповіли, що люблять читати; 30 % людей готуються до предмета і 15 % людей не люблять читати.

Студентам було поставлено питання в якому вигляді вони вважають за краще читати (суперництво комп'ютера та книги): в електронному чи друковану книгу.

55 % людей читають друковану книгу; 26 % людей вважають за краще читати в електронному варіанті і для 19% людей не має значення в якому вигляді читати, але однозначної відповіді на запитання чи може замінити електронна книга друковану дати не змогли, думки розділилися практично порівну.

«На мотиви вибору книг для читання» відповіді розділилися таким чином:

Настрій – 25 %

Батьки, викладачі, друзі – 46 %
Реклама, ЗМІ – 9 %
Ніхто – 20 %

На запитання «Яка роль бібліотеки у формуванні читацьких інтересів студентів?» були отримані відповіді:

Розвивати мислення, для розуму – 15%
Читати – 30 %
Дізнатись більше – 15 %
Важко відповісти – 40 %

Опрацювавши дані результати дослідження, ми дійшли висновку, що читацькі інтереси зумовлені віковими особливостями студентів, сформованістю сталого інтересу до читання, авторитетністю дорослих, захоплених читанням.

Таким чином, можна сказати, що активність читачів студентів першого курсу коледжу знаходиться на середньому рівні, більшість опитаних першокурсників у вільний час читають художню літературу. Зі всіх респондентів хотілося б виділити студентку, яка захоплюється читанням специфічної літератури, книг сучасних інтернет-блогерів.

На жаль, Інтернет сьогодні витісняє читання, а наявність у вільному доступі будь-якої літератури ускладнює вибір певного жанру, автора, книги і тут на допомогу студентам мають прийти викладачі літератури, бібліотекари, батьки, які вправно спрямують читацькі потреби студента у потрібне русло.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ

Назерке Тулєсова

викладач спеціальних дисциплін

КДКП «Вищий коледж геодезії та картографії»

(м. Семей, Республіка Казахстан)

Анотація. У роботі проаналізовані інноваційні технології оцінки якості підготовки фахівців у Вищому коледжі геодезії та картографіїм. Семей, Республіки Казахстан. Завданням коледжу є формування сприятливого середовища, що забезпечує безперервне інтенсивне зростання та розвиток молодих фахівців.

Ключові слова: оцінювання, якість підготовки, освітні технології, кредитно-модульна технологія навчання, конкурентоспроможність.

Abstract. The work analyzes innovative technologies for assessing the quality of specialist training at the Higher College of Geodesy and Cartography in Semey, Republic of Kazakhstan. The task of the college is to create a favorable environment that ensures continuous intensive growth and development of young professionals.

Keywords: assessment, quality of training, educational technologies, credit-module learning technology, competitiveness.

Особливість сучасної освіти характеризується великим вибором освітніх послуг, що надаються, а також високим рівнем конкуренції як з боку державних, так і недержавних освітніх установ.

Підготовкою фахівців, які відповідають вимогам сучасного суспільства, є система освіти, мета якої на сьогоднішній день полягає у формуванні конкурентоспроможної особистості. У Вищому коледжі геодезії та картографії основною метою є якісна підготовка випускників.

Ринковий підхід до фахівця. Серед різноманітних потреб ринкової економіки цікавлять, перш за все, потреби в інтелектуальному, культурному, фізичному та моральному розвитку та самореалізації особистості, а також потреби окремих підприємств, організацій та суспільства, загалом, у висококваліфікованій робочій силі, у накопиченні та використанні науково-технічного та культурного потенціалу.

Таким чином, щодо діяльності з підготовки фахівців ми більшою мірою маємо справу з ринком, що характеризується перевищенням пропозицій над попитом, особливо для технічних спеціальностей.

Наразі освітні технології не стоять на місці. Сучасні технології стали невід'ємною частиною життя як окремо взятої людини, а й усього суспільства загалом. Зараз досить важко уявити підприємство, яке не використовувало б досягнення сучасного технологічного прогресу.

Сьогодні у світі існує безліч організацій у сфері геодезії, які займаються розробкою та освоєнням сучасних технологій. До них відносяться сучасні геодезичні прилади (тахеометри, нівеліри), різноманітне програмне забезпечення (AutoCAD, Cyclone, ArcGIS), глобальна система позиціонування (GPS), лазерні сканери та безпілотний літальний апарат (БПЛА).

У коледжі оцінка якості підготовки фахівців з інноваційних технологій набирає обертів. Ми перейшли до кредитно-модульної технології навчання. Основними перевагами є те, що робочий план складається партнерами. Це дає змогу підготувати конкурентоспроможних студентів. Важливо не тільки мати знання, а й вміти керувати ними, створювати відповідне інформаційне поле. Завданням нашого коледжу є сформуванню сприятливого середовища, що забезпечує безперервне інтенсивне зростання та розвиток молодих фахівців.

Список використаних джерел:

Журнал «Маркетинг в Росії та за кордоном», Підвищення конкурентоспроможності навчального закладу, 2011 р. Доступно: <http://www.mavriz.ru/articles/2011/1/5738.html>

Донецкий, А. М. (2017). *Регіональний ринок праці. Особливості формування та регулювання*. 142.

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Алла Тупота

*викладач спеціальних дисциплін
Ржищівського фахового коледжу будівництва
та економіки, викладач-методист*

Анотація. У роботі охарактеризована система забезпечення якості освіти. Зроблено висновок, що забезпечення якості – це створення визначених умов та виділення необхідних ресурсів, які дозволяють досягти поставлених цілей по якості.

Ключові слова: *якість підготовки, викладач, система, якість освіти, фактори.*

Abstract. The work describes the system of ensuring the quality of education. It was concluded that quality assurance is the creation of certain conditions and the allocation of necessary resources that allow the achievement of quality goals.

Keywords: *quality of training, teacher, system, quality of education, factors.*

Система якості освіти у навчальному закладі є комплексом розроблених нормативно-методичних документів, які визначають зміст, технології, методи і засоби роботи посадових осіб, викладачів та студентів по подальшому підвищенні якості освітнього процесу і професійної компетентності випускників навчального закладу. Вона дозволяє розробити політику, цілі гарантії якості, шляхи досягнення цих цілей і є основою постійного покращення всіх процесів навчального закладу. Система призначена для практичної реалізації стратегії навчального закладу по покращенню якості освіти та інших видів діяльності з метою підвищення задоволеності споживачів: студентів, їх батьків, роботодавців, держави і суспільства в цілому.

Забезпечення якості – це створення визначених умов та виділення необхідних ресурсів, які дозволяють досягти поставлених цілей по якості. До них, перш за все, відносяться навчально-методичне, фінансове забезпечення, матеріальна база, здатність персоналу, підготовленість студентів, інформаційне забезпечення. При визначенні основних напрямків удосконалення системи якості освіти виходим із єдиного розуміння всіма організаторами освітнього процесу об'єктів якості освіти. Від рівня їх стану і залежить якість освіти у навчальному закладі, і вони ж є гарантом якості освітньої діяльності навчального закладу. Для забезпечення високої якості освіти мотивація однозначно повинна бути позитивною та суспільно значущою.

Особлива роль відводиться викладачу, так як він є головною рушійною

силою якісної освіти і він повинен володіти певними якостями, *такими, як*:

- володіння сучасними освітніми технологіями;
- здатність робити навчальний матеріал доступний розумінню;
- творче застосування методів навчання;
- здатність організовувати студентський колектив.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти функціонує відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про вищу освіту» та ґрунтується на принципах:

- урахування вимог та інтересів усіх учасників процесів із забезпечення якості освіти: держави, роботодавців, адміністрації, здобувачів освіти, викладачів;
- компетентнісного підходу до формування мети, змісту та результатів навчання;
- провадження продуктивного навчання;
- практичної спрямованості освітнього процесу;
- сприяння системи внутрішнього моніторингу підвищення рівня якості освіти в навчальному закладі;
- активної участі усіх працівників навчального закладу у реалізації стандартів із забезпечення якості освіти.

Якість результатів освітньої діяльності залежить від психолого-педагогічних умов:

- системність – збір, обробка, аналіз та інтерпретація отриманої інформації;
- моніторинг, діагностика при поєднанні методів;
- облік сукупності показників і факторів;
- залучення до моніторингу студентів навчального закладу.

Студенти навчального закладу – це внутрішні споживачі, їх думки враховуються, аналізуються на педагогічних, методичних радах, засіданнях циклових комісій, служать основою для формування коригувальних та запобіжних заходів.

Основні фактори, що визначають якість освіти: викладацький склад; навчально-методичне забезпечення; матеріально-технічна база; інтелектуальний потенціал навчального закладу; студенти і випускники.

Якість освіти є мірилом змін, що вносяться в освітню політику та практичну діяльність навчального закладу, і розглядається як найвища цінність, що визначає цілі розвитку освіти та зумовлює ухвалення найбільш оптимальних високоефективних управлінських рішень, спрямованих на всебічне забезпечення функціонування навчального закладу.

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Юлія Швидун

*голова випускової циклової комісії з спеціальностей
«Фінанси, банківська справа та страхування» та
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
ВСП Київський індустріальний фаховий коледж
КНУБА, викладач-методист*

Анотація. У роботі проаналізовано оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. Дана коротка характеристика традиційним та інноваційним методам оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти.

Ключові слова: оцінювання, якість підготовки, результати навчання, компетентності, технологія оцінювання, методи оцінювання.

Abstract. The work analyzes the assessment of the quality of training of specialists in institutions of professional preliminary higher education. This is a brief description of traditional and innovative methods of assessing the quality of specialist training in vocational higher education institutions.

Keywords: assessment, quality of training, learning outcomes, competences, assessment technology, assessment methods.

Якість фахової передвищої освіти - відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам фахової передвищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, яка забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти (Закон України «Про фахову передвищу освіту»).

Функціонування будь-якої педагогічної системи, зокрема і системи підготовки фахівців у коледжі, неможливе без зворотного зв'язку, без встановлення ефективності освітнього процесу, оцінювання результатів компетентнісно-орієнтованого навчання. Водночас педагогічною наукою ще не напрацьовано докладних теорій і валідних методик, які б давали змогу надійно оцінювати рівень опанування студентами професійними вміннями, навичками, іншими складними компетентностями, визначеними освітніми стандартами результатами навчання. Постає необхідність у розробленні надійної, системної і доступної у практичному застосуванні методики оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах.

Одним з найпотужніших і перевірених засобів сталого розвитку є

досягнення всебічної якісної освіти. Європейський досвід свідчить, що основним модернізаційним інструментом забезпечення якості освіти має стати система оцінювання ефективності освітнього процесу, яка гарантуватиме вчасну поінформованість стейкхолдерів про дійсний стан (перебіг процесу, результат підготовки фахівців) фахової передвищої освіти, відповідність моделі випускника вимогам освітніх стандартів (Лузан, Каленський, Пащенко, Мося, & Ямковий, 2021).

Стандарти внутрішнього забезпечення якості у вищих закладах повинні забезпечувати студентоцентроване навчання й оцінювання результатів навчання, що було зазначено на Міністерській конференції країн Європейського Союзу 15 травня 2015 р., яка відбулася у м. Єреван (Вірменія). (Лузан, Каленський, Пащенко, Мося, & Ямковий, 2021).

Закон України «Про фахову передвищу освіту» зазначає, що система забезпечення закладами фахової передвищої освіти якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) включає забезпечення релевантності, надійності, прозорості та об'єктивності оцінювання, що здійснюється у рамках освітнього процесу. Отже, відповідність результатів навчання випускників закладів освіти вимогам законодавства та стандартів фахової передвищої освіти і є тим параметром ефективності освітнього процесу.

Результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. За Національним освітнім глосарієм: вища освіта (Україна): результати навчання – сукупність компетентностей, що виражають знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості, які набув студент після завершення.

Компетентності – динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей. Відмінність між результатами навчання та компетентностями: перші формулюються та плануються викладачами на рівні освітньої програми, окремої навчальної дисципліни, а компетентності набуваються здобувачами вищої освіти.

Вдосконалення результатів навчання через оцінювання, залежить від п'яти ключових умов: забезпечення ефективного зворотного зв'язку між викладачем та студентами; активного залучення студентів у власний освітній процес; обліку навчальних досягнень; залежності від оцінювання мотивації та самооцінки студентів; здатності студентів до оцінювання власних результатів та розуміння, як їх покращити.

Технологія оцінювання якості підготовки фахівців включає традиційні

методи оцінювання (спостереження за навчальною діяльністю студентів, усний, письмовий, графічний, комбінований, практичний) та інноваційні методи (метод портфоліо, метод оцінювання в «перевернутому навчанні», метод ментальних карт, метод кейсів, перевірка за допомогою навчальних ігор, виконання проєктів, тестовий, програмований та інші).

За допомогою методу спостереження за навчальною діяльністю студентів педагог докладно пізнає їх діяльність, ставлення, волю й бажання, з'ясовує нахили і здібності, успіхи, поведінку, можливості та способи дій у певних ситуаціях, визначає обсяг і глибину оволодіння професійними знаннями, рівень опанування відповідними навичками та вміннями, ступінь сформованості особистісних якостей, визначає недоліки й шляхи їх усунення тощо.

Усний метод оцінювання може здійснюватися в індивідуальній, фронтальній, груповій формах. Як основні форми письмового оцінювання виступають диктант, самостійна робота, контрольна робота. Метод графічного оцінювання передбачає відповідь студента у вигляді складеної ним узагальненої наочної моделі, яка відображає певні відношення, взаємозв'язки об'єктів або їх сукупності.

Далі дамо коротку характеристику інноваційним методам оцінювання. Метод портфоліо – система оцінювання знань, суть якої полягає в організації накопичення, відбору та аналізу продуктів навчально-пізнавальної діяльності студентів, відповідних інформаційних матеріалів із зовнішніх джерел.

Реалізація методу оцінювання у «перевернутому навчанні» полягає у новій концепції подачі матеріалу студентам і, відповідно, новому способі оцінювання якості підготовки фахівців.

Метод кейсів (case-study) – метод навчання, в якому здійснюються контрольні функції, спрямовані на формування та перевірку рівня сформованості компетентностей студентів на основі реальних чи вигаданих ситуацій, які можуть статися в особистому житті або у професійній діяльності.

Тестовий метод оцінювання знань – це метод виміру й оцінювання знань, умінь та навичок студента за допомогою спеціально підготовлених стандартизованих завдань.

Список використаних джерел:

Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 27.10.2022, підстава - 2438-IX
Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пашенко, Т. М., Мося, І. А. & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти*: методичний посібник. Житомир: «Полісся».

Standards and Guideline sfor Quality Assurance in the European higher Education Area (ESG). 2015. Subject to approval by the Ministerial Conference in Yerevan. 2015. Доступно: https://www.eqar.eu/fileadmin/documents/e4/ESG_draft_endoresed_by_BFUG.pdf

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЕТЕНТІСНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ-ФІНАНСИСТІВ

Тетяна Ямкова

*викладач фінансово-економічних дисциплін
ВСП «Фаховий коледж інформаційних
технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету»,
викладач-методист*

Анотація. Дослідження присвячено проблемі оцінювання результатів компетентісних досягнень студентів-фінансистів. Зроблено висновок, що комплексне використання різних інструментів оцінювання, орієнтованих на оцінку різних груп компетентностей, дає можливість проаналізувати динаміку змін у навчальному процесі, визначити його ефективність і спрямувати в необхідному напрямі діяльність студентів.

Ключові слова: оцінювання, якість підготовки, дистанційне навчання, студенти-фінансисти, методи оцінювання.

Abstract. The study is devoted to the problem of evaluating the results of competence achievements of finance students. It was concluded that the comprehensive use of various evaluation tools, focused on the evaluation of different groups of competences, makes it possible to analyze the dynamics of changes in the educational process, determine its effectiveness, and direct students' activities in the necessary direction.

Keywords: assessment, quality of training, distance learning, finance students, assessment methods.

Одним із головних завдань, що постає перед закладами професійної освіти є забезпечення якісної підготовки студентів вимогам сьогодення. Забезпечити необхідну якість фахової передвищої освіти неможливо без об'єктивного, надійного оцінювання результатів професійної підготовки фахівців у коледжах. Оцінювання – процес встановлення рівня навчальних досягнень студента/студентів в оволодінні змістом навчальної дисципліни (теми, модуля та ін.) відповідно до вимог чинних освітньо-професійних програм чи освітніх стандартів. Основними компонентами оцінювання є встановлення фактичного рівня знань, зіставлення виявлених знань з еталонними, оформлення результату навчання студентів у вигляді оцінки-балів.

Оцінювання результатів навчання студентів повинно ґрунтуватися на певних принципах. До основних правил сучасного оцінювання якості підготовки

майбутніх фахівців вчені-педагоги відносять: чітке визначення очікуваних результатів навчання; об'єктивність оцінювання компетентнісних досягнень студентів; системність і систематичність оцінювання результатів навчання студентів; єдності вимог; позитивний підхід в оцінюванні результатів навчання; індивідуальний підхід під час оцінювання результатів навчальних досягнень студентів; багатовимірність оцінювання результатів навчальних досягнень студентів; адекватність інструментів оцінювання компетентнісних досягнень студентів; дотримання балансу суб'єктів оцінювання (Лузан, П.Г. та ін., 2021, с. 30-34).

Сформована у закладах фахової передвищої освіти система контролю та оцінювання якості підготовки фахівців являє комплекс різноманітних видів, методів, форм і засобів контролю, що використовуються на всіх етапах навчального процесу. Таких етапів шість: 1) вхідний, 2) поточний, 3) тематичний, 4) рубіжний, 5) підсумковий, 6) заключний. Відповідно, зміст форм та методів контролю має відповідати етапам навчального процесу, на яких вони застосовуються.

Відзначимо, що в системі контролю та оцінювання якості освіти важливе місце займають традиційні методи та форми контролю, такі як контрольна та самостійна роботи, усне опитування, залік, іспит. Але не слід забувати і про менш використовувані в освітньому процесі інноваційні форми контролю, такі як тест, ділова гра, мультимедійна презентація, есе, проект. При цьому зазначимо, якщо традиційні форми контролю дозволяють оцінити в основному рівень знань студентів, то другі, мається на увазі сучасні інноваційні – дозволяють виявити рівень володіння тими чи іншими компетентностями.

Найбільш суттєвими педагогічними умовами, які забезпечують ефективність проведення контролю та оцінювання навчальних результатів студентів вчені-педагоги вважають: формулювання об'єктивних і зрозумілих для студентів навчальних цілей; застосування декількох інструментів оцінювання; цілеспрямоване застосування валідних, надійних, точних методів об'єктивного оцінювання навчальних досягнень студентів; навчально-методичне забезпечення оцінювання; завчасне ознайомлення студентів з критеріями оцінювання (Лузан, П.Г., 2020, с. 10-12; Ямковий, О.Ю., 2021, с. 244).

Оцінювання навчальних досягнень студентів в сучасних умовах організації навчання неможливо здійснити на практиці строго регламентованою технологією, однозначною шкалою тощо. Використання тільки одного з інструментів не дає змоги зробити висновку про вплив навчання на всі складники професійної компетентності студентів. Відповідно, застосування декількох інструментів оцінювання передбачає застосовувати для оцінювання навчальних досягнень не менше чотирьох інструментів (тестування, спостереження, проект, практичне завдання, презентація, рольові ігри та ін.), кожен з яких є найбільш

адекватним для оцінки відповідного об'єкта, що діагностується (складника професійної компетентності – професійних знань, умінь і навичок, особистісних якостей тощо).

Під час дистанційного навчання для перевірки знань та умінь студентів-фінансистів з таких фахових дисциплін як «Фінанси», «Податкова система», «Економіка підприємства», «Гроші і кредит» та інші викладачі широко використовують такі методи і форми контролю, як практичні та ситуаційні завдання (задачі), комп'ютерне тестування, усну презентацію та есе.

Відзначимо, що практичні та ситуаційні завдання дають можливість об'єктивніше визначати рівень знань і готовність студентів до практичної діяльності, сформованість таких важливих інтелектуальних умінь як аналіз і синтез, узагальнення, порівняння, використання знань у нестандартних умовах. Це зумовлено насамперед практичною спрямованістю викладання ряду фахових дисциплін, а також тісним взаємозв'язком навчального матеріалу зі змістом фінансово-господарської діяльності підприємства чи установи.

Також відзначимо, що всі методи оцінювання якості знань студентів знаходяться в певному зв'язку і системі, доповнюють один одного, уточнюють і конкретизують отримані освітні результати. Кожен з методів має універсальне значення та може бути використаний для вимірювання різних характеристик якості професійної підготовки. Тому доцільним є поєднання традиційних методів і засобів оцінювання знань, умінь і навичок студентів та сучасних, наприклад – есе (твори-роздуми), усна презентація, ділова гра, веб-квест, орієнтованих на комплексну оцінку сформованих компетентностей.

Таким чином, комплексне використання різних інструментів оцінювання, орієнтованих на оцінку різних груп компетентностей, дає можливість проаналізувати динаміку змін у навчальному процесі, визначити його ефективність і спрямувати в необхідному напрямі діяльність студентів.

Список використаних джерел:

Лузан, П.Г., Каленський, А.А., Пащенко, Т.М., Мося, І.А. & Ямковий, О. Ю., (2021). Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник. Житомир: «Полісся».

Лузан, П.Г., 2020. *Оцінювання якості професійної підготовки фахівців: сучасні підходи*. Науково-методичний журнал «Професійна освіта», 3(88), с. 9-13.

Ямковий, О.Ю., 2021. Педагогічні умови оцінювання результатів компетентнісних досягнень студентів у коледжах. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: тези доп. XI міжнародної науково-практичної конференції (25–26 листопада 2021 р., м. Хмельницький)*, с. 243-245

ПРОВІДНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВУ КОЛЕДЖАХ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Любов Ярош

аспірант Інституту професійної освіти НАПН України

Анотація. У статті охарактеризовані педагогічні умови, педагогічні та психологічні фактори (відносини, засоби), що забезпечують можливість формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю.

Ключові слова: педагогічні умови, фахова компетентність, майбутні техніки-електрики, коледжі аграрного профілю.

Abstract. The article describes the pedagogical conditions, pedagogical and psychological factors (relationships, tools) that provide the possibility of forming the professional competence of future electrical technicians in agricultural colleges.

Keywords: pedagogical conditions, professional competence, future electrical technicians, colleges of agrarian profile.

Як стратегічне педагогічне та методичне завдання фахової передвищої освіти сучасні дослідження висувають проблему формування та розвитку компетентностей майбутніх фахівців. Для професійної освіти характерний абстрактний характер змісту освіти, відокремлений від реальних умов, вимог професійної діяльності та соціального життя в сучасному суспільстві та від формування особистого (суб'єктного) досвіду студентів, що отримується у повсякденному житті поза коледжем. Внаслідок чого випускник не володіє компетентностями, необхідними для активного входження в сучасне соціально-економічне життя країни.

Слід зазначити, що вимоги роботодавців формулюються не лише й не так у форматі «знань» випускників, як у термінах способів діяльності («уміння», «здатність», «готовність»). На даний момент практикою затребувані результати професійної освіти не у вигляді того, що знає випускник коледжу, а у формі його практичної готовності (або здібності) до діяльності у типових та нестандартних ситуаціях професійного життя. Це зумовлено, насамперед, посиленнями вимогами суспільства до кваліфікації випускників закладів фахової передвищої освіти, які вже з перших днів роботи за фахом мають конструктивно, творчо розв'язувати соціально-професійні ситуації, демонструвати здатності самостійно опановувати новітні виробничі технології, уміння і навички безперервного навчання впродовж життя (Лузан та ін., 2021).

Таким чином, йдеться про особливі освітні результати системи професійної освіти, в рамках яких знання виступають необхідною, але не достатньою умовою досягнення необхідної якості професійної освіти, – про професійну компетентність та таку її складову, як фахова компетентність. Тому так важливо знати як формується фахова компетентність майбутніх техніків у навчальних закладах фахової передвищої освіти.

У рамках експериментального дослідження з формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю, необхідно визначити ті провідні детермінанти, які сприятимуть цьому процесу, і тим самим забезпечуватимуть його ефективність, тобто схарактеризувати педагогічні умови, педагогічні та психологічні фактори (відносини, засоби), що забезпечують реалізацію педагогічного процесу (як складної педагогічної системи), в якій реалізується можливість формування фахової компетентності суб'єктів освіти.

Система педагогічних умов формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю проектувалася у певній послідовності.

1 етап. На основі концептуального аналізу педагогічної літератури, власного педагогічного досвіду, враховуючи сукупність об'єктивних можливостей, обставин педагогічного процесу, комплекс технологічних, інформаційних, особистісних та психологічних основ освітнього процесу, характеристику основних факторів, процесів та явищ освітнього середовища та результатів пілотажного онлайн-опитування було відібрано найбільш ефективні та керовані педагогічні умови, що сприяють підвищенню ефективності процесу формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків.

Метою 2 етапу був відбір найбільш впливових факторів формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків. Для визначення вагомості запропонованих педагогічних умов використовувався метод групових експертних оцінок. У нашому випадку як експерти були задіяні викладачі аграрних коледжів, де відбувається підготовка майбутніх техніків-електриків.

За результатами ранжування було визначено 5 педагогічних умов формування фахової компетентності техніків-електриків у коледжах аграрного профілю, які є найбільш впливовими для формування досліджуваного феномену, так як суми набраних рангів по цим факторам знаходяться приблизно в однакових числових межах, наступні ж педагогічні умови мають суми набраних рангів, що значно перевищують суми рангів цих педагогічних умов.

Найменшу суму рангів набрала педагогічна умова *«Відбір та структурування змісту робочих навчальних програм дисциплін відповідно результатам навчання, задекларованим в освітніх стандартах»*, а тому в

системі ранжування вона посіла перше місце. Друге місце експерти віддали педагогічній умові *«Цілеспрямований розвиток критичного мислення студентів, здатностей майбутніх техніків-електриків креативного розв'язання проблем щодо розрахунку, проектування та експлуатації електротехнічного устаткування»*, третє місце – умові *«Запровадження системи форм організування навчання, у якій педагогічно доцільно поєднуються інформаційно-репродуктивні і проблемно-пошукові моделі педагогічної взаємодії»*. Четверте місце займає педагогічна умова *«Домінування технологій контекстового навчання, імітаційного моделювання у професійній підготовці техніків-електриків»*. На думку експертів значний позитивний вплив на формування фахової компетентності техніків-електриків матиме педагогічна умова *«Об'єктивне оцінювання якості підготовки техніків-електриків на всіх етапах опанування освітньо-професійної програми»*.

3 етап – обґрунтування педагогічних умов формування фахової компетентності техніків-електриків у коледжах аграрного профілю.

4 етап – проектування методики забезпечення системи педагогічних умов. Розроблена методика формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків включає в себе мету, завдання, принципи, зміст, методи, форми, технології підготовки спеціалістів з урахуванням особливостей освітнього процесу коледжу та його суб'єктів.

Розглядати проблему формування фахової компетентності техніків-електриків у коледжах аграрного профілю можливо лише як комплекс педагогічних умов у зв'язку з їх взаємодоповнюваністю та взаємопов'язаністю.

Список використаних джерел:

Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пащенко, Т. М., Мося, І. А. & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник*. Житомир: «Полісся».

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Валентина Радкевич,

доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, директор Інституту професійної освіти НАПН України

ЗАСТУПНИКИ РЕДАКТОРА

Людмила Єршова,

доктор педагогічних наук, доцент, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти НАПН України

Людмила Базиль,

доктор педагогічних наук, доцент, учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

Тетяна Герлянд

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувачка лабораторії технологій професійного навчання Інституту професійної освіти НАПН України

Андрій Гуржій,

доктор технічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, головний науковий співробітник лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту професійної освіти НАПН України

Андрій Каленський,

доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання Інституту професійної освіти НАПН України

Андрій Кононенко,

кандидат педагогічних наук, завідувач науково-організаційного відділу Інституту професійної освіти НАПН України

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувачка лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук, доцент, завідувачка лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійної освіти НАПН України

Оксана Лапа,

кандидат педагогічних наук, завідувачка лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

Петро Лузан,

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти

НАПН України

Нелля Ничкало,

доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар Відділення професійної освіти та освіти дорослих НАПН України

Валерій Орлов,

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри Інституту професійної освіти НАПН України

Микола Пригодій,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту професійної освіти НАПН України

Марія Теловата,

доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту професійної освіти НАПН України

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКИ:

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Відповідальний редактор: **Петро Лузан**,
доктор педагогічних наук, професор

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Валентина Радкевич**,
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України

ПІДГОТОВКА ДО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Відповідальний редактор: **Валерій Орлов**,
доктор педагогічних наук, професор

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Оксана Лапа**,
кандидат педагогічних наук, доцент

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Світлана Кравець**,
кандидат педагогічних наук, старший дослідник

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Микола Пригодій**,
доктор педагогічних наук, професор

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКА: ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Рубрика заснована рішенням Вченої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 10 від 04 жовтня 2021 року)

Відповідальний редактор – **Петро Лузан**,
доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

У рубриці оприлюднюються результати інноваційної освітньої діяльності наукових співробітників Інституту професійної освіти НАПН України, навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, отримані в ході науково-експериментальної роботи з підготовки підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти.

— 00 —

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ РУБРИКИ

ГОЛОВА

Петро Лузан,
доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

Людмила Базиль,
доктор педагогічних наук, доцент,
учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України

Людмила Єршова,
доктор педагогічних наук, доцент, заступник директора з науково-експериментальної роботи
Інституту професійної освіти НАПН України

Оксана Лапа,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

Тетяна Пашенко,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

Ірина Мося,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

Наталія Ваніна,
кандидат економічних наук, науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри
Інституту професійної освіти НАПН України

Анна Остапенко,
доктор філософії в галузі освіти, молодший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН України

— 00 —

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

ВИДАНО:

Випуск 1(2)'2022

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ:
матеріали XVI всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН
України (м.Київ, 29 квітня, 17-20 травня 2022 р.)

Випуск 2(3)'2022

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ:
матеріали експерименту всеукраїнського рівня
(2019-2021)

Випуск 3(4)'2022

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
Інституту професійної освіти НАПН України
(м. Київ, 20 жовтня 2022 р.)

Випуск 4(5)'2022

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА:
збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу
(м. Київ, 14 листопада 2022 р.)

Випуск 5(6)'2022

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛЬНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ:
матеріали V Всеукраїнського науково-практичного семінару
(м. Київ, 31 жовтня 2022 р.)

— 00 —

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИДАННЯ У 2023 РОЦІ:

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ SMART-КОМПЛЕКСІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ
РОБІТНИКІВ АГРАРНОЇ, БУДІВЕЛЬНОЇ І МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗЕЙ: збірник звітних матеріалів
наукового дослідження
(2018 – 2020)

РОЗВИТОК ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ)
ОСВІТИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ І ЗАРУБІЖНІЙ ПРАКТИЦІ: збірник звітних матеріалів наукового дослідження
(2019-2021)

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО
НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: збірник звітних матеріалів
наукового дослідження
(2019-2021)

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНУ
ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ, МАШИНОБУДІВНОЇ
ГАЛУЗЕЙ, СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ: збірник звітних матеріалів
наукового дослідження
(2019-2021)

— 00 —

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКА:
ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Випуск 4 (5)

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА

Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу
(м. Київ, 14 листопада 2022 р.)

*Рекомендовано Вченою радою Інституту професійної
освіти НАПН України (протокол № №12 від 26 грудня 2022 року)*

Формат 210×297
Авт. арк. – 6,0

Виготівник і видавець:

Інститут професійної освіти НАПН України
03045 Київ, пров. Віто-Литовський, 98-а
+380 (44) 252-71-75; +380 (44) 259-45-53(факс
e-mail: info@ivet.edu.ua

*(Підтвердження внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК, No 3805 від 21.06.2010 р.)*

Відповідальний редактор – Петро Лузан
Науково-технічні редактори – Тетяна Пащенко, Анна Остапенко
Літературний редактор – Оксана Лапа
Бібліографічний редактор – Вікторія Маркова
Палітурка¹ – Людмила Шестерікова

¹ У дизайні палітурки використано фото з мережі Інтернет: https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/tenderna_dokumentatsiya/iakist-produktiv-shcho-posvidchuie-ikh-iakist-ta-na-pidstavi-choho-vydauiut-dokument-pro-iakist/